

GENEL GEREKÇE

5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununda, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler ile AB Müktesebatına uyum sağlamak, etkin bir hak takip sistemi oluşturmak, telif hakları ihlalleri ile mücadeleyi etkinleştirmek ve bu suretle bu alanda uygulamanın iyileştirilmesini sağlamak amaçlarıyla 1995, 2001, 2004 ve 2008 yıllarında esaslı değişiklikler yapılmıştır. Söz konusu değişikliklerin yapıldığı tarihten itibaren, telif hakları alanında ulusal ve uluslararası düzeyde önemli gelişmeler yaşanmasına rağmen uygulama alanında; özellikle meslek birliklerinin işleyişi ve hak ihlalleriyle mücadele konularında telif rejiminin gelişmesini engelleyecek düzeyde aksaklıkların oluştuğu tespit edilmiştir. Ülkemizin kültürel ve ekonomik gelişmişlik bakımından hedeflerini yakalayabilmesi için daha güçlü ve işler bir telif hakları sistemine; bu sistemin kurulması için ise daha sağlam bir hukuki alt yapıya ihtiyaç duyulduğu açıktır.

Telif hakları alanında ulusal ve uluslararası alanda yaşanan gelişmeler ve teknolojik ilerlemelerin kültür hayatımıza etkileri çerçevesinde, 5846 sayılı Kanun'da değişiklik yapılması zorunluluk arz etmiştir. Nitekim bu alanda mevzuat değişikliği gerekliliği; hükümetin 2017 yılı programı ve Ulusal Fikri Haklar Strateji Belgesi ve Eylem Planı da dâhil olmak üzere önemli strateji belgelerinde yer almaktadır.

Kanun değişikliğinin temel hedefleri, aşağıda özetle belirtilmektedir:

- Ülkemizin taraf olduğu uluslararası anlaşmalara ve AB Müktesebata uyum düzeyinin artırılması,
- Toplu hak yönetim sisteminin yapısı ve işleyişinde etkinliğin artırılması,
- Kullanıcıların lisanslanmasına ilişkin sorunlarının giderilmesi suretiyle yaygın ve adil bir lisanslama sistemi oluşturulması,
- Dijital alanda ihlallerle mücadelede daha hızlı ve etkin tedbirlerin alınması,
- Toplumun eserlerden faydalanma imkanının artırılması,
- Kanunda farklı yorumlara yol açan ifadelerin, yargı uygulamalarına olumsuz etkilerinin giderilmesi,
- Uygulamanın iyileştirilmesi,

Mevcut sistemde hak sahiplerini temsil eden meslek birlikleri tarafından yürütülen lisanslama faaliyetlerinin yeterli düzeye ulaşamaması ve kullanıcılar bakımından da muhatap meslek birliği sayısı ve ödenecek bedellerin müzakeresi ile uzlaştırma konularında sorunlar yaşanması nedenleriyle, Kanun değişikliği ile öncelikli olarak, toplu hak yönetimi sisteminin daha işlevsel ve güçlü hale getirilmesi ile lisanslamanın yaygınlaştırılması hedeflenmiştir. Meslek birliklerinin yapısında ve işleyişinde öngörülen değişikliklerle adil, şeffaf, hesap verebilir ve güçlü bir toplu hak yönetim sistemi kurulması amaçlanmaktadır. Ayrıca kullanıcıların lisanslamadan kaynaklanan sorunlara ve lisans bedeli uyuşmazlıklarına yönelik kalıcı ve etkin çözüm mekanizmaları üretilmesi ve bazı haklar bakımından lisanslama faaliyetlerinde, kullanıcı karşısında tek muhatap ilkesinin benimsenmesine yönelik düzenlemeler yapılmıştır.

Diğer taraftan, telif hakkı eserlere erişmek için teknolojik imkanlar yoğun bir şekilde kullanıldığından dijital alanda gerçekleşen hak ihlalleri de aynı ölçüde yaygınlaşmaktadır. Bu kapsamda internet ortamında yaşanan telif hakkı ihlalleriyle mücadelede etkinliğin artırılması, Kanun değişikliği çalışmalarında önemli bir yer tutmaktadır. Kanun değişikliği ile dijital alanda gerçekleşen hak ihlalleriyle daha etkin ve hızlı mücadele edilebilmesi amacıyla yeni mekanizmaların öngörülmesinin yanı sıra internet kullanıcılarının farkındalığının artırılmasına yönelik tedbirler geliştirilmiştir.

Kanun değişikliğinde, telif hakları alanında taraflar arasında menfaat dengesinin gözetilerek adil bir sistem oluşturulması hedeflenmiştir. Bir tarafta telif hakkı sahiplerine hak ettikleri hukuki korumanın sağlanması, diğer tarafta ise toplumsal gelişme için bilgiye ve esere erişimin sağlanması arasında denge kurulması amacıyla istisna ve sınırlama hükümlerinin ele alınması ihtiyacı doğmuştur. 5846 sayılı Kanunda bu yönde düzenlemeler bulunmakla birlikte günümüzde eser kullanımının dijital alana yönelmesi ve uluslararası hukukta yaşanan gelişmeler sebebiyle Kanunda yer alan istisna ve sınırlamalara ilişkin hükümlerin revize edilmesi bir gereklilik olarak ortaya çıkmıştır.

Bu kapsamda;

- Kütüphaneler tarafından gerçekleştirilen ödünç verme faaliyetleri ve bu faaliyetler karşılığında hak sahiplerine ödenecek bedeller,
  - Fotokopi ve benzer yöntemlerle çoğaltma ve bu faaliyetler karşılığında hak sahiplerine ödenecek bedeller,
  - Kütüphaneler, müzeler ve arşivlerin koleksiyonlarında bulunan eserlerin yok olmasının önüne geçilmesi amacıyla dijital arşiv oluşturulması,
  - Uzaktan eğitim faaliyetleri,
  - Engellilerin eserlere erişiminin kolaylaştırılması,
  - Hak sahiplerine ulaşılamayan kimsesiz eserlerden faydalanılmasına imkan tanınması,
- gibi konularda toplum menfaati ile hak sahiplerinin menfaatleri arasında dengeyi gözeterek düzenlemeler amaçlanmıştır.

Ayrıca Kanunda farklı yorumlara yol açan ifadelerin, yargı uygulamalarına olumsuz etkilerinin giderilmesi amacıyla yorum farklılıklarına yol açan ifadeler değiştirilerek, uygulama birliğinin sağlanmasına ve yargısal sürecin hızlandırılmasına yönelik düzenlemeler öngörülmüştür.

Sonuç itibarıyla, bilgi ekonomisine geçiş sürecinde ülkemiz konumunun güçlendirilmesi için etkin, adil ve işler bir telif hakları sistemi oluşturulması hedefiyle gerçekleştirilen Kanun değişikliğinin, ülkemiz kültür endüstrisinin güçlendirilmesine, toplu hak yönetimi sisteminin daha işlevsel ve güçlü hale getirilmesi ile lisanslamamanın yaygınlaştırılmasına, kullanıcıların eserlere erişiminin kolaylaştırılmasına, nitelikli eser üretiminin teşvik edilmesine ve kamuoyu genelinde telif bilincinin artırılmasına hizmet etmesi amaçlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 1/A maddesinin sonuna eklenen fıkra ile Edebiyat ve Sanat Eserlerinin Korunmasına İlişkin Bern Sözleşmesi, WIPO Telif Hakları Anlaşması (WCT) ile Ticaretle Bağlantılı Fikri Mülkiyet Anlaşması (TRIPS) düzenlemelerine uygun şekilde eser niteliğine haiz olmayan unsurlar örnekleme yoluyla sayılarak Kanun kapsamında korunmayacakları hüküm altına alınmıştır.

MADDE 2- Kanununun 1/B maddesinde düzenlenen tanımlarda yapılan değişikliklerle;

WIPO İcralar ve Fonogramlar Anlaşması (WPPT)'na uyum amacıyla “Tespit” ve “Fonogram” tanımları değiştirilmiş; “icracı sanatçı” ve “fonogram yapımcısı” tanımları eklenmiştir.

2006/115/AT sayılı Fikri Mülkiyet Hakları Alanında Kiralama ve Ödünç Verme Hakları ile Belirli Bazı Haklar Hakkındaki Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifine uyumlu olarak “film yapımcısı” tanımı eklenmiştir.

Kanun'da kavram karmaşasına yol açan “komşu haklar” tanımı madde metninden çıkarılmış, bağlantılı haklar ifadesinin içine derç edilmiştir.

“Veri tabanı”, 96/9/AT sayılı Veri Tabanlarının Yasal Korunmasına İlişkin Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifine uyumlu olarak tanımlara eklenmiştir.

“Yeniden iletim” kavramı, 93/83/AET sayılı Uydu Yayıncılığı ve Kablolu Yeniden İletime İlişkin Konsey Direktifi çerçevesinde hakkın kapsamının belirlenmesi amacıyla tanımlanmıştır.

“Teknolojik önlemler” kavramı 2001/29/AT sayılı Bilgi Toplumunda Telif Hakları ve Bağlantılı Hakların Bazı Yanlarının Uyumlaştırılması Hakkında Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifine uyumlu olarak tanımlanmıştır.

MADDE 3- Kanununun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinde yer alan bilgisayar programlarına ilişkin hüküm maddenin daha anlaşılır hale getirilmesi amacıyla ayrı bir bende alınmıştır. Bilgisayar programlarına ilişkin düzenlemede yer alan “bir sonraki aşama” ifadesi 2009/24/AT sayılı Bilgisayar Programlarının Yasal Korunmasına İlişkin Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifine uyum amacıyla “Sonraki bir aşamada” şeklinde değiştirilerek hazırlık tasarımlarına ilişkin korumanın kapsamı genişletilmiştir.

MADDE 4- Kanununun 6 ncı maddesinde 11 numaralı bent olarak düzenlenen veri tabanlarına ilişkin hüküm 96/9/AT sayılı Veri Tabanlarının Yasal Korunmasına İlişkin Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Direktifine uyumlu bir şekilde ayrı bir fıkra olarak düzenlenmiş; içeriğinde herhangi bir eser yer almayan; ancak içeriğinin seçimi ve düzenlenmesi itibarıyla derleyenin hususiyetini taşıyan veri tabanlarının da korumanın kapsamında bulunduğu açıklığa kavuşturulmuştur.

MADDE 5- Kanununun 13 üncü maddesinin üçüncü fıkrasına eklenen cümle ile kayıt tescil işlemlerinin meslek birliklerince de yapılabilmesine imkan tanınmıştır. Ayrıca kayıt tescil belgesinin hak kurucu etkiye sahip olmadığı ve hakları temsil etmediği göz önünde

bulundurulduğunda yanlış uygulamaların önüne geçilmesi amacıyla bu belgelerin haciz, hapis, rehin ve diğer hukuki işlemlere konu edilemeyeceği yönünde düzenleme yapılmıştır.

MADDE-6- Kanunun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasında yapılan değişiklikle, WIPO Telif Hakları Anlaşmasına(WCT) uygun olarak yayma hakkının konusunun bir eserin materyal içinde cisimleştirilmiş fiziki nitelikteki aslı ve nüshalarını kapsadığı açık şekilde düzenlenmiş; madde metninde yer alan “dağıtmak” ifadesi “dağıtma suretiyle yayma” olarak değiştirilerek, “yayma” ifadesinin diğer mali haklarla da uyumlu olacak şekilde madde metninde yer alması amaçlanmıştır. 2006/115/AT sayılı Fikri Mülkiyet Hakları Alanında Kiralama ve Ödünç Verme Hakları ile Belirli Bazı Haklar Hakkındaki Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifine uyum sağlanması amacıyla mimarlık eseri niteliği taşıyan binalar ile uygulamalı sanat eserlerinin kiralanmasının, hakkın kapsamında bulunmadığı hükme bağlanmıştır.

“Kiralama” kavramının bir eserin ekonomik veya ticari menfaat karşılığında belirli bir süre için kullanıma sunulmasını, “ödünç verme” kavramının ise ekonomik veya ticari menfaat sağlama amacı taşımaksızın belirli bir süre için kullanıma sunulmasını ifade ettiği açık olduğundan bu kavramlar ayrıca tanımlanmamıştır.

Maddenin ikinci fıkrasında, yayma hakkının tükenmesine ilişkin hüküm yeniden düzenlenmiş; 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanununda uluslararası tükenme ilkesinin benimsendiği göz önünde bulundurularak bilgisayar programı ve veri tabanları bakımından uluslararası tükenme ilkesi kabul edilmiştir. Diğer eser türleri bakımından ise ulusal tükenme ilkesi devam ettirilmiştir.

Maddenin sonunda yer alan Yönetmelik atfı ihtiyaç duyulmaması nedeniyle kaldırılmıştır.

MADDE 7- Eserlerin umumi mahallerde kullanılması bakımından 24 üncü maddede düzenlenen temsil hakkı ile 25 inci maddede düzenlenen umuma iletim hakkı arasındaki ayrımın açık bir şekilde belirlenebilmesi amacıyla temsil hakkı, bir eserin umumi mahallerde doğrudan doğruya gösterilmesi, çalınması, okunması veya oynanması gibi suretlerle temsili olarak hüküm altına alınmıştır. Sinema eserlerinin niteliği gereği bir materyale tespit edilme zorunluluğu göz önünde bulundurularak, bu eser türü bakımından temsil hakkının sinema salonlarındaki gösterimi de kapsadığı düzenlenmiştir.

Kanunda öngörülen diğer mali haklar bakımından izin alma mecburiyeti ve istisnalara ilişkin hükümlerin, hakların düzenlendiği maddelerde yer almadığı göz önünde bulundurularak, yanlış yorumlara sebep olmaması adına 24 üncü maddenin üçüncü fıkrası hükmü madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 8- Kanunun 25 inci maddesi başlığı daha sade ve anlaşılır olması amacıyla “Umuma İletim Hakkı” olarak değiştirilmiştir. Mezkur maddede yer alan “aslı ve çoğaltılmış nüshaları” ve “satış” gibi kavramlar, fiziki nüshaları ifade edecek şekilde yayma hakkıyla karışıklığa yol açtığından taraf olduğumuz uluslararası sözleşmeler göz önünde bulundurularak madde metninden çıkarılmıştır.

Umuma iletim hakkının; yayın, yeniden iletim, umumi mahallerde iletim ve gerçek kişilerin bireysel olarak seçtikleri yer ve zamanda erişime sunma hakları başta olmak üzere, bir eserin herhangi bir suretle umuma iletilmesini kapsadığı açıklığa kavuşturulmuştur.

Mezkur madde metninde yer alan yeniden yayın kavramı yerine AB müktesebatı terminolojisinde kullanılan “yeniden iletim” ifadesi tercih edilmiştir. Ayrıca mevcut maddede yeniden yayın eyleminin ancak bir yayın kuruluşu aracılığıyla yapılması halinde hakkın doğacağı düzenlenmişken, hak sahipleri açısından sınırlandırıcı olan söz konusu şart kaldırılmış; yayınların, kamuya sunulması amacıyla değişikliğe ve kesintiye uğratılmaksızın başka bir gerçek veya tüzel kişi tarafından eş zamanlı olarak yeniden yayınlanması veya iletilmesi hükmün kapsamında değerlendirilmiştir.

Aynı maddenin ikinci fıkrasında, sinema eserlerine ilişkin ticari faaliyetlerin kolaylaştırılması amacıyla eser sahiplerinin yayın, yeniden iletim ve erişime sunma haklarının yapımcıya devredilmiş sayılacağı kabul edilmiştir. Bununla birlikte hükümde yer alan “aksi öngörülmediği sürece” ifadesiyle, eser sahiplerinin anılan sözleşmelerde öngörülecek açık düzenlemelerle haklarını muhafaza etmesine imkan tanınmıştır. Hükmün devamında radyo-televizyon kuruluşları gibi güçlü kullanıcılar karşısındaki güçsüz konumları nedeniyle sinema eser sahiplerinin haklarının güçlendirilmesi ve hakların sınırsız ve süresiz biçimde devredilmesi yönündeki yerleşmiş uygulama nedeniyle mahrum kalınan hakların telafisi amaçlanmıştır. Yeni düzenlemeye göre, hükümde belirtilen hakların iradi olarak veya Kanun’dan kaynaklanan devir karinesi gereğince devredilmiş olması halinde dahi eser sahiplerinin, mali haklara ilişkin koruma süreleri devam ettiği sürece, uygun bedel talep etme hakkı olacaktır. Uygun bedel talep etme hakkı, ilk gösterimden üç yıl sonraki kullanımlar bakımından uygulama alanı bulacaktır. Bu sınırlamanın amacı, işin riskini de üstelenerek ekonomik ve teknik imkânları bir araya getiren yapımcının, sinema eserinden ticari olarak faydalanmasının sağlanmasıdır. Uygun bedel talep hakkından feragat edilemeyeceği düzenlenerek eser sahiplerinin haktan faydalanmasının garanti altına alınması, hakkın meslek birliklerince takibinin zorunlu kılınmasıyla ise sistemin işleyişinin sağlanması amaçlanmıştır.

Mezkur maddenin son fıkrasında yer alan hüküm, 2001/29/AT sayılı Bilgi Toplumunda Telif Hakları ve Bağlantılı Hakların Bazı Yanlarının Uyumlaştırılmasına İlişkin Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifinin 3 üncü maddesinin ikinci paragrafına uyumlu olacak şekilde yeniden kaleme alınmıştır.

MADDE-9 Aynı Kanununun 26 nci maddesinin ikinci cümlesinde 46 ncı maddeye yapılan atıf, 46 ncı madde hükmünün yürürlükten kaldırılmış olması sebebiyle madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 10- Kanununun 33 üncü maddesinde düzenlenen temsil serbestisi 2001/29/AT sayılı Bilgi Toplumunda Telif Hakları ve Bağlantılı Hakların Bazı Yanlarının Uyumlaştırılmasına İlişkin Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifinin 5 inci maddesinin üçüncü paragrafının (a) bendine uyum amacıyla değiştirilmiştir. “Tüm eğitim ve öğretim kurumlarında” ifadesi madde metninden çıkarılmış; “yüz yüze eğitim ve öğretim maksadıyla” ifadesi ilgili Direktifin söz konusu istisnayı düzenleme biçimine uygun olarak “eğitim, öğretim veya bilimsel araştırma sürecinde örnekleme maksadıyla” şeklinde değiştirilmiştir. Ayrıca teknolojik gelişmelerinin eğitim faaliyetlerine etkisi de göz önünde bulundurularak uzaktan eğitim yöntemleri de madde metnine dahil edilmiş olmakla birlikte hak sahiplerinin menfaati gözetilerek sınırlı sayıda katılımcının erişimine sunulması koşulu getirilmiştir. Ayrıca maddenin başlığı daha anlaşılır olması amacıyla madde içeriğine uygun şekilde “Yüz yüze ve uzaktan eğitim serbestisi” olarak değiştirilmiştir.

MADDE 11- Kanunun 34 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan ve üç adım testi olarak bilinen ifade, tüm istisnaları kapsayacak şekilde taslak 41 maddesinde düzenlendiğinden madde metninden çıkarılmıştır.

Taslak madde 34/A'da; bir tarafta ülkemizde bilgiye erişim ve kültür hayatı bakımından önem arz eden kütüphaneler aracılığıyla ödünç verme faaliyetlerinin devamlılığını sağlamak diğer taraftan hak sahiplerinin menfaatlerini korumak amacıyla yeni bir sistem öngörülmüştür. Buna göre 2006/115/AT sayılı Fikri Mülkiyet Hakları Alanında Kiralama ve Ödünç Verme Hakları ile Belirli Bazı Haklar Hakkındaki Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifinin 6 ncı maddesine de uygun olarak basılı ilim ve edebiyat eserlerinin kamuya açık kütüphaneler tarafından ödünç verilmesi, ödünç verilen eserlerin sahiplerine ve bu eserleri yayımlayan yayınevlerine bedel ödenmesi koşuluyla serbest bırakılmıştır. 2006/115/AT sayılı Direktifte bazı kütüphanelerin bedel ödeme yükümlülüğü kapsamı dışında tutulabileceği hükmü göz önünde bulundurularak toplumda bilginin yayılması, okuma alışkanlığının teşvik edilmesi ve kütüphanecilik faaliyetlerinin sekteye uğratılmaması amacıyla zorunlu eğitim ve öğretim hizmeti veren kurumların kütüphaneleri bu bedeli ödemekten muaf tutulmuştur.

Ödünç verme faaliyetlerinin esas itibariyle kitaplar bakımından yürütüldüğü göz önünde bulundurularak bilgisayar programları ile musiki eserler, güzel sanat eserleri ve sinema eserleri madde metni kapsamı dışında tutulmuş olup bu eser türlerinin ödünç verilmesi için eser sahibinin izninin alınması gerekecektir. Ancak kitaplar içerisinde yer alan güzel sanat eseri sahipleri de ödünç verme karşılığı ödenecek bedelde hak sahibi olacaktır. Kamuya ödünç verme hakkının konusunun yalnızca fiziki nüshaların oluşturabileceği hususu 23 üncü maddede açıkça ifade edildiğinden ve madde metninde “basılı ilim edebiyat eserleri” kavramı kullanıldığından bu hüküm, elektronik yayınları kapsamayacaktır. Eserlerin elektronik ortamda geçici bir süreyle kullanıma sunulması bakımından ise umuma iletim hakkı kapsamında hak sahiplerinin izninin alınması gerekmektedir. Ayrıca taslak madde kapsamında ödenmesi gereken bedelin tespiti, müzakeresi ve uyuşmazlıkların çözümü bakımından 43, 43/A ve 43/B maddelerine atıf yapılarak bedelin ilgili ortak lisanslama birliği tarafından takip ve tahsil edilmesi zorunlu kılınmış ve ortak lisanslama birliğince temsil edilen eser sahipleri ve eseri yayımlayanlar arasında paylaştırılması öngörülmüştür.

Arşiv amaçlı çoğaltma ve kullanımı düzenleyen taslak 34/B maddesiyle, 2001/29/AT sayılı Bilgi Toplumunda Telif Hakları ve Bağlantılı Hakların Bazı Yanlarının Uyumlaştırılması Hakkında Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifinin 5 inci maddesinin ikinci paragrafının (c) bendi ile üçüncü paragrafının (n) bendinde öngörülen istisnalara paralel bir düzenleme getirilmiş; kamuya açık kütüphaneler, eğitim kurumları, müzeler ile kamu arşivlerinin bünyelerinde bulunan eserlerin, kamuya açık bu kuruluşlarca, koleksiyonlarında bulunan eserleri muhafaza amacıyla doğrudan veya dolaylı olarak kar amacı güdülmeksizin dijital ortama aktarılması veya başka teknik yöntemlerle çoğaltılması serbest bırakılmıştır. Ancak bu serbestiden faydalanmak bakımından çoğaltımı gerçekleştirecek olan kuruluşlara, kötü niyetli kullanımları önlemeyi sağlayacak teknolojik önlemleri alma zorunluluğu öngörülerek hak sahiplerinin korunması hedeflenmiştir. Düzenlemenin amacı, sayılan kuruluşların bünyesinde bulunan kültür mirasının, kaybolma tehlikesine karşı, dijital teknoloji kullanılarak koruma altına alınmasının sağlanmasıdır.

34/B maddesinin ikinci fıkrasında, 2001/29/AT sayılı Direktifin 5 inci maddesinin üçüncü paragrafının (n) bendine uyumlu olarak, maddenin birinci fıkrası uyarınca oluşturulan dijital arşivlerin, teknolojik gelişmelerin sağladığı imkanların eğitim ve araştırma faaliyetlerinin desteklenmesi bakımından derleme kütüphanelerinde kullanıma sunulması imkanı tanınmıştır. Derleme kütüphaneleri dışındaki kütüphane, müze ve kamu arşivleri de ancak satın alma veya başka yollarla temin edilemeyen eserlerden oluşan dijital arşivleri kullanıma sunabileceklerdir. 34/B maddesinin ikinci fıkrasında öngörülen serbestiden yalnızca fıkra da sayılan yerlere tahsis edilmiş bina dâhilinde uzaktan erişime kapalı olarak gerçek zamanlı ve çevrimdışı faydalanma esaslı öngörülmüş, sunucu istemci mimarisinde çalışma grubu meydana getirilerek kapalı yerel ağ sistemi oluşturulması suretiyle eserlerin yaygın kullanımını sonucu hak sahiplerinin zarar görmesinin önüne geçilmesi amaçlanmıştır. Örneğin kütüphaneler içinde kullanım sadece kütüphane binasına özgülenmiş olup bu bina dışında kalan sınıf, yurt, kafeterya gibi yerlerde kullanım gerçekleştirilemeyeceği gibi internet vasıtasıyla uzaktan erişim şeklinde kullanıma sunulması da mümkün olmayacaktır.

Tesadüfü ve parodi amaçlı kullanımı 34/C maddesiyle, 2001/29/AT sayılı Bilgi Toplumunda Telif Hakları ve Bağlantılı Hakların Bazı Yanlarının Uyumlaştırılması Hakkında Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifinin 5 nci maddesinin üçüncü paragrafının (i) bendi ile (k) bendinde öngörülen istisnalara paralel bir düzenleme getirilmiş; bir eserin, çoğaltma, yayma ve umuma iletimi söz konusu başka bir ürün içerisinde tesadüfen yer aldığı kullanımların eser sahibinin iznine tabi olmadığı düzenlenmiş; eserlerin karikatür, parodi veya pastiş amacıyla kullanılması serbest bırakılmıştır. Söz konusu düzenleme ile sıklıkla karşılan ancak kanunda bulunan boşluk sebebiyle uygulamada farklı yorumlara sebebiyet veren kullanımların yasal zemine kavuşturulması amaçlanmıştır.

MADDE 12- Kanunun “Gazete münderecatı” başlıklı 36 ncı maddesinin ilk fıkrasında, Basın Kanunu’nun 15 inci maddesine atıf yapılmış olmakla birlikte 2004 yılında yürürlüğe giren 5187 sayılı Basın Kanunu’nda, “bir mevkutenin hususi fedakarlık ihtiyariyle elde edip yayınladığı haber yazı ve resimlerin mevkute sahibinden müsaade alınmadıkça neşirlerinden 24 saat geçmeden başka mevkuteler tarafından yayınlanamayacağı ve hususi fedakarlık ihtiyariyle elde edilen yazı ve resimler için mevkute sahibinden izin almanın mecburi olduğu” na ilişkin söz konusu hükme yer verilmemiş olduğundan atıf geçerliliğini yitirmiştir. Ayrıca Bern Sözleşmesi’nin 2 nci maddesinin sekizinci fıkrası çerçevesinde günlük haberler ve olaylar gibi eser niteliğini haiz olmayan unsurların, 1/A maddesine eklenen hüküm ile 5846 sayılı Kanun kapsamında korunmadığının kayda geçmiş olması nedeniyle maddenin birinci fıkraya hükmü kaldırılmıştır.

MADDE 13- Kanunun 38 inci maddesinde yer alan şahsi kullanım amacıyla çoğaltma istisnası, 2001/29/AT sayılı Bilgi Toplumunda Telif Hakları ve Bağlantılı Hakların Bazı Yanlarının Uyumlaştırılması Hakkında Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifinin 5 inci maddesinin ikinci paragrafının (b) bendi esas alınarak yeniden düzenlenmiştir. Her somut olayın kendine özgü koşulları içerisinde değerlendirilmesi gerekliliği göz önünde bulundurularak, şahsi kullanım amaçlı çoğaltım istisnası kapsamında kaç nüsha çoğaltma yapılabileceği hususunda veya çoğaltımın sınırlarına ilişkin somut bir kriter getirilmemiş olmakla birlikte taslak 40/A maddesinde istisnanın sınırları üç adım testi ile belirlenmiş olup, bu kriterler çerçevesinde istisnanın yaygın kopyalamaya imkan tanımayacağı hususu açıktır.

Eski düzenlemeden farklı olarak, istisnadan sadece gerçek kişilerin faydalanabileceği ve hukuka aykırı olarak çoğaltıldığı aşikar olan eserlerin şahsi kullanım istisnası kapsamında yer almayacağı düzenlenerek bu maddeye ilişkin yorum güçlüklerinin aşılması amaçlanmıştır.

Ayrıca, ilgili AB müktesebatına da uygun olarak bilgisayar programları, elektronik veri tabanları ve mimarlık eserleri bakımından şahsi çoğaltım istisnasının genel hükmünün geçerli olmayacağı düzenlenmiştir. Veri tabanları bakımından özel serbesti halleri 96/9/AT sayılı Veri Tabanlarının Yasal Korunmasına İlişkin Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifine uygun bir şekilde hükmün sonuna eklenmiştir.

5846 sayılı Kanun'a eklenen 38/ A maddesiyle, 2001/29/AT sayılı Bilgi Toplumunda Telif Hakları ve Bağlantılı Hakların Bazı Yanlarının Uyumlaştırılması Hakkında Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifinde öngörülen tek zorunlu istisna olan ve teknolojik sürecin zaruri bir sonucu olarak, örneğin bilgisayar teknolojileri ve internet kullanımı bakımından eserlerin bilgisayarların hafızalarında geçici olarak kaydedilmesinin geçici çoğaltım istisnası kapsamında değerlendirilecektir.

5846 sayılı Kanun'a eklenen 38/ B maddesiyle, yürürlükteki metinde yer almayan fotokopi ve benzer yöntemlerle çoğaltma istisnası düzenlenmiştir. Ülkemizde yaygın olarak gerçekleştirilen fotokopi yoluyla çoğaltımlar eser sahiplerinin haklarına önemli ölçüde zarar vermektedir. Ancak söz konusu çoğaltımların toplumsal yaşam ve eğitim sürecindeki yeri de göz ardı edilemediğinden; 2001/29/AT sayılı Bilgi Toplumunda Telif Hakları ve Bağlantılı Hakların Bazı Yanlarının Uyumlaştırılması Hakkında Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifinde yer verilen kısmi çoğaltıma ilişkin istisnaya Kanun'da yer verilmesi zorunluluk arz etmiştir. Söz konusu Direktif'in 5 inci maddesinin ikinci paragrafının (a) bendine uyumlu şekilde yapılan bu düzenlemeye göre, müzik notaları hariç olmak üzere eserlerin fotokopi, fotografik, dijital ya da aynı sonucu doğuracak benzer yöntemlerle, kâğıt veya benzeri üzerinde, önceden izin almaksızın çoğaltılması, bir bedel ödenmesi koşuluyla serbest bırakılmıştır. Düzenleme ile özellikle fotokopi merkezleri gibi ücret karşılığı çoğaltım yapan yerler ile ücret karşılığı olmasa dahi doğrudan veya dolaylı ekonomik menfaat sağlamak suretiyle yaygın bir şekilde çoğaltma hizmeti veren gerçek veya tüzel kişiler tarafından, bu faaliyetler dolayısıyla menfaatleri zarar gören hak sahiplerine bedel ödenmesi suretiyle, bu tip çoğaltımların yasal bir zemine kavuşturulması amaçlanmıştır. Ayrıca, serbesti sadece sipariş üzerine yapılan çoğaltımları kapsayacak şekilde sınırlandırılarak herhangi bir sipariş olmaksızın fotokopi merkezlerinde hazır bulundurulan fotokopilerin istisna kapsamında değerlendirilemeyeceğine açıklık getirilmiştir. Taslak madde kapsamında ödenmesi gereken bedelin tespiti, müzakeresi ve uyuşmazlıkların çözümü bakımından 43, 43/A ve 43/B maddelerine atıf yapılarak bedelin ilgili ortak lisanslama birliği tarafından takip ve tahsil edilmesi zorunlu kılınmış ve ortak lisanslama birliğince temsil edilen eser sahipleri ve eseri yayımlayanlar arasında paylaşılması öngörülmüştür. Serbesti kapsamında çoğaltma ile elde edilen eser kopyalarının şahsi kullanım amacı dışında kullanılması yasaklanarak serbestinin, eser sahibinin haklarına zarar verecek nitelikte kötü niyetli kullanıma yol açacak şekilde yorumlanmasının önlenmesi amaçlanmıştır. Maddenin yorumlanmasında 38 inci madde ile madde 38/B arasındaki bağlantı göz önünde bulundurularak; 38/ B maddesinde öngörülen bedeli ödeme yükümlüsünün, çoğaltma eylemini meslek edinmiş kişi olarak belirlenmiştir. Bu suretle, ilim ve edebiyat eserini bu hizmeti veren yerler aracılığıyla yapılan çoğaltımlarda sipariş veren bakımından 38 inci maddede sayılan şartların aranması gerekirken; çoğaltma işini gerçekleştiren yerler bakımından 38/B maddesinde sayılan şartların gerçekleşip gerçekleşmediği aranacaktır.

5846 sayılı Kanun'a eklenen 38/ C maddesiyle, mezkur Kanun'un Ek 11 inci maddesinde yer alan engellilerin kullanımına yönelik istisna, Kanun'un istisnaları düzenleyen bölümüne alınmıştır. Mezkur Ek 11 inci madde düzenlemesinde istisna kapsamında yalnız ilim ve

edebiyat eserleri bulunmaktayken, yeni düzenlemeyle alenileşmiş tüm fikir ve sanat eserleri istisna kapsamına alınmıştır. Ancak bir eserin engelliler için üretilmiş nüshasının makul koşullarda ulaşılabilecek şekilde ticari dolaşımda bulunması halinde istisnanın uygulanması mümkün olmayacaktır. Bu hükümde yer alan makul koşul ifadesinin üç adım testi göz önünde bulundurularak somut olayın özelliklerine göre belirlenmesi gerekmektedir. Ayrıca istisna kapsamında çoğaltılacak nüshaların engellinin engelli olmayan kişiler gibi eser kullanımına imkan taşıyacak nitelikte olması şartı öngörülmüştür. Maddenin düzenlenmesinde ülkemizce imzalanmış olan “Kör, Görme Özürlü veya Diğer Matbuat Engellilerin Yayınlanmış Eserlere Erişiminin Kolaylaştırılmasına Dair Marakeş Anlaşması” dikkate alınmış ancak işitme engelliler gibi eserlerden faydalanmak konusunda özel olarak üretilmiş format veya nüshaya ihtiyaç duyan tüm engelleri kapsayacak bir hüküm öngörülmüştür. Marakeş Anlaşmasının 4 üncü maddesinde öngörülen çoğaltma, yayma ve internet erişimine sunma haklarının yanı sıra engellilerin eserlerden faydalanma imkanlarının mümkün olduğunca genişletilmesi amacıyla temsil hakkı ve umumi mahallerde iletim haklarına da istisna getirilmiştir. Ayrıca, bu eserlere yönelik uluslararası değişim hakkı öngörülerek, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından yetkilendirilen eğitim kurumu, kütüphane, dernek ve vakıf gibi kuruluşların bu hüküm uyarınca ürettikleri eserleri başka ülkelerdeki aynı amaca özgülenmiş yetkili kuruluşlara verebilmesi ve yine bu kuruluşlardan alabilmesine imkan tanınmıştır. Ayrıca eser sahiplerinin manevi haklarına riayet edilmesini sağlamak için eserin bütünlüğünün korunması amacıyla, engellinin kullanımına sunulması için gerekli olanlar dışında eserde değişiklik yapılması yasaklanmış; bu madde kapsamında üretilen format ve nüshalar üzerinde hak sahipleri ile ilgili bilgilerin bulundurulması zorunlu kılınmıştır. Öngörülen diğer bir zorunluluk ise bu madde kapsamında üretilen format ve nüshalar üzerinde engellilerin kullanımı amacıyla üretildiğinin belirtilmesine ilişkindir. Yine bu madde kapsamında engellilerin kullanımına yönelik üretilmiş bu format ve nüshaların, doğrudan veya dolaylı ticari menfaat sağlamak amacıyla kullanılması yasaklanmıştır.

5846 sayılı Kanun’a eklenen 38/ D maddesiyle, mezkur Kanun’un 80 inci maddesinde radyo-düzenlenen istisna, 2001/29/AT sayılı Bilgi Toplumunda Telif Hakları ve Bağlantılı Hakların Bazı Yanlarının Uyumlaştırılması Hakkında Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifinin 5 inci maddesinin ikinci fıkrasının (d) bendine uygun olarak yeniden düzenlenmiştir. Hüküm ile Radyo-televizyon kuruluşlarının, yayınlama hakkına sahip oldukları eserlerin, kendi olanaklarıyla kendi yayınları için geçici olarak tespitini yapmaları serbest bırakılmış, bu serbesti kapsamında oluşturulan tespitlerin yayın hakkının sona ermesini müteakip silinmesi öngörülmüştür. Ancak nadir belgesel olma niteliğini taşıyan tespitler kamu arşivlerinde muhafaza edilmesine olanak tanınmıştır.

MADDE 14- 5846 sayılı Kanun’un mezkur 41 inci maddesinde düzenlenen ve Kanun’un “Tahditler” bölümünde yer alan umuma açık mahallerde eser, icra, fonogram, yapım ve yayınların kullanılması veya iletilmesine ilişkin esasların sistematik olarak Kanuna eklenen “C.Hakların Toplu Yönetimi” bölümündeki meslek birliklerine ilişkin hükümlerle birlikte düzenlenmesi uygun görüldüğünden, hükmün ilgili bölüme alınması amacıyla başlığıyla birlikte değiştirilmiştir.

Maddenin ilk fıkrasında yapılan değişiklikle, Kanun’da belirli tahditler için öngörülen sınırlamaların, tüm tahditleri kapsayacak şekilde ayrı bir maddede düzenlenmesi amaçlanmıştır. Doktrinde ve uluslararası uygulamalarda “üç adım testi” olarak adlandırılan bu kriterler aynı zamanda ülkemizin 2008 tarihinde taraf olduğu Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü (WIPO) Telif Hakları Antlaşması (WCT) ile Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü İcralar ve Fonogramlar

Antlaşmasında(WPPT) ve ayrıca 2001/29/AT sayılı Bilgi Toplumunda Telif Hakları ve Bağlantılı Hakların Bazı Yanlarının Uyumlaştırılması Hakkında Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifinde yer almaktadır. Gerek taraf olduğumuz Antlaşmalara gerekse anılan Direktife uyum sağlanması bakımından söz konusu düzenleme gerekli görülmüştür.

Maddenin ikinci fıkrasında yapılan değişiklik ile 2001/29/AT sayılı Bilgi Toplumunda Telif Hakları ve Bağlantılı Hakların Bazı Yanlarının Uyumlaştırılması Hakkında Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifinin 6 ncı maddesinin dördüncü paragrafına uyum sağlanması amaçlanmıştır. Hak sahipleri tarafından getirilen ve Taslak 1 nci maddenin (i) bendinde “Normal işleyiş sürecinde, eser, icra, fonogram, yapım ve yayınlara ilişkin olarak hak sahipleri tarafından izin verilmeyen kullanımları engelleme veya sınırlama amacına yönelik her türlü teknoloji, araç veya parçaları” olarak tanımlanan teknolojik önlemlerin, Kanun’un 30, 33, 38, 38/B, 38/D ve 38/E maddeleri ile 34/B maddesinin birinci fıkrasında öngörülen tahditlerin uygulanmasına engel teşkil etmesi halinde, kullanıcıların bu tahditlerden 41 inci maddeye uygun olarak yararlanmasını teminen, hak sahiplerinin bu engellerin kaldırılması hususunda yükümlü oldukları belirtilmektedir. Madde metninde 72 nci madde hükümleri saklı tutularak; teknolojik önlemlerin tahditlerden yararlanmaya engel teşkil ettiği durumlarda, hak sahibinin gerekli tedbirleri alma yükümlülüğünün, kullanıcılar tarafından 72 nci maddede yaptırıma bağlanan eylemlerin gerçekleştirilebileceği şeklinde yorumlanamayacağı hususu açıklığa kavuşturulmuştur.

Maddenin son fıkrasında, ikinci fıkrada düzenlenen yükümlülüğün sözleşme hükümleri çerçevesinde bireylerin kendi seçtikleri yer ve zamanda erişimini sağlayacak şekilde kamunun erişimine sunulan eserlere uygulanmayacağı ifade edilerek, internetin sunduğu olanaklar kullanılmak suretiyle hak sahiplerinin menfaatlerine makul olmayacak ölçüde zarar verilmesinin önlenmesi amaçlanmıştır. Maddenin son fıkrası 2001/29/AT sayılı Direktifin 6 ncı maddesinin 4 üncü paragrafının dördüncü fıkrasına uyumlu şekilde düzenlenmiştir.

MADDE 15- 5846 sayılı Kanun’un mezkûr 42 nci maddesinden önce gelmek üzere bölüm başlığı olarak “Hakların Toplu Yönetimi” ifadesi getirilmiş ve madde başlığı “1.Genel Olarak” şeklinde değiştirilerek, bu maddede toplu hak yönetimine ilişkin genel çerçeve çizilmiştir. Mezkûr 42 nci maddede düzenlenen toplu hak yönetim birliklerini ifade etmek üzere kullanılan “meslek birliği” ifadesi korunmuş; birinci fıkrada meslek birliklerinin kuruluş amaçları, faaliyet alanları ve hukuki yapıları belirlenmiştir. Meslek birliklerinin yegane veya esas amacının hakların toplu yönetimi olduğu vurgulanarak bu birliklerin hak takibi yapmayan özel hukuk tüzel kişiliklerinden ayrılan yönü vurgulanmıştır. Meslek birliklerinin, Kanundan veya yetki veren hak sahiplerinden aldıkları yetkiye dayanarak, hakların korunması amacıyla idari, hukuki ve cezai yollara başvurabileceği hususu açıklığa kavuşturulmuştur. Kanunun tamamında meslek birliklerine ilişkin olarak düzenlenen hükümlerin, niteliklerine uygun düştüğü ölçüde, diğer toplu hak yönetim kuruluşları olan federasyonlar ve ortak lisanslama birlikleri için de uygulanması öngörülmüştür.

Maddenin ikinci fıkrasında meslek birliklerinin Kanunun uygulanması ile ilgili iş ve işlemlerde, yetkilendirildikleri hakların etkin bir şekilde takibi ve korunması amacıyla birlikte hareket edebilecekleri ve diğer meslek birliklerine yetki devrinde bulunabilecekleri düzenlenerek toplu hak yönetiminde etkinliğin artırılmasına olanak tanınması amaçlanmıştır.

Maddenin üçüncü fıkrasında meslek birliklerinin birlikte yeni bir tüzel kişilik aracılığıyla hak takibi yapmalarına olanak tanınması amacıyla ortak lisanslama birlikleri kurmalarına ilişkin düzenleme yapılmıştır. Kanunun meslek birliklerine ilişkin hükümlerinin niteliğine uygun düştüğü ölçüde ortak lisanslama birlikleri hakkında da uygulanacağı yönünde düzenleme yapılarak ortak lisanslama birlikleri hakkında düzenleme yapılmayan hususlarla ilgili boşluğun giderilmesi amaçlanmıştır. Kanunda hüküm bulunmayan hallerde 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunun derneklere ilişkin hükümleri ile ceza hükümleri de dâhil olmak üzere, 04/11/2004 tarihli ve 5253 sayılı Dernekler Kanunu hükümlerinin, niteliğine uygun düştüğü ölçüde, meslek birlikleri ve ortak lisanslama birlikleri için de uygulanacağı ifade edilerek, Kanunda düzenlenmemiş hukuki durumlara uygulanacak mevzuat belirlenmiştir.

MADDE 16- 5846 sayılı Kanun'un 42/A maddesinde yapılan değişiklikle meslek birlikleriyle ilgili esaslar bu maddede düzenlenmiştir. Meslek birliklerinin kuruluş kriterleri yeniden düzenlenmiş ve ilk fıkrada bu Kanundan doğan haklara veya bu hakları kullanma yetkisine sahip tüm gerçek ve tüzel kişilere meslek birliği kurma ve mevcut meslek birliklerine üye olma yetkisinin verilmesi amaçlanmıştır.

Maddenin ikinci fıkrasında meslek birliklerinin kurulması için başvurması gereken kişi sayısı, eser sahipleri, icracı sanatçılar, yapımcılar ve radyo televizyon kuruluşları bakımından tekleştirilerek zorunlu organların asıl üye sayıları toplamının üç katı olarak düzenleme yapılmıştır. Meslek birliklerinin, tüzük ve kuruluş beyannamesinin Bakanlığa sunulmasıyla tüzelkişilik kazanmalarına ve Bakanlıktan faaliyet izni almalarına yönelik mevcut düzenlemeler muhafaza edilmiş; ancak faaliyet izni verilebilmesi bakımından mevzuatta öngörülen koşulları sağlamak şartı öngörülerek meslek birliklerinin hakların takibinde etkinliğin artırılmasına yönelik belirli standartları taşımalarının sağlanması amaçlanmıştır. Kuruluşundan itibaren bir yıl içinde faaliyet izni alamayan meslek birliklerinin kuruluş amacını gerçekleştirmesinin olanaksız hale gelmiş sayılacağı düzenlenerek, Dernekler Kanuna yapılan atıf ve Türk Medeni Kanununa yapılan dolaylı atıfla tüzelkişiliğin kendiliğinden sona ereceği ifade edilmek istenmiştir.

Maddenin üçüncü fıkrasında, aynı alanda çok sayıda meslek birliğinin faaliyet göstermesinin uygulamada sebep olduğu sorunlar göz önünde bulundurularak daha etkin bir toplu hak yönetimi için; aynı alanda yeni bir meslek birliğine faaliyet izni verilmesi, mevcut düzenlemede yer alan 1/3 oranı artırılarak, aynı alanda kurulmuş en fazla üyesi olan meslek birliğinin üye tam sayısının 1/2'si kadar üye olma niteliklerini taşıyan gerçek veya tüzel kişi tarafından başvuru yapılması ve yeni kurulan meslek birliğinin, hakları etkin şekilde yönetebilecek idari ve ekonomik yetkinliği ile temsil kapasitesini haiz olup olmadığının Bakanlıkça tespiti şartı şartına bağlanmıştır. Böylelikle aynı alanda yetkinliği bulunmayan çok sayıda meslek birliği yerine hakları etkin şekilde takip eden az sayıda meslek birliğinin faaliyet göstermesi amaçlanmıştır.

Maddenin dördüncü fıkrasında, 2014/26/EU sayılı Telif Hakkı ve İlgili Haklara İlişkin Toplu Hak Yönetimi ve İç Piyasada Çevrimiçi Kullanım İçin Müzik Eserlerinde Çok Bölgeli Lisans Verilmesine İlişkin Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Direktifi'nin 8 inci maddesi ve uluslararası uygulamalara uyumlu olarak, meslek birliklerinin ve ortak lisanslama birliklerinin oluşturulması zorunlu olan organları düzenlenmiş, meslek birliklerine tüzüklerinde düzenleme yapmak suretiyle, genel kurulda oy kullanma haklarının farklılaştırılması ve zorunlu organlarda hak sahipliği türleri dikkate alınarak, temsil oranlarının farklılaştırılması olanağı sağlanmıştır. Bu hükmün getirilmesindeki amaç, meslek birliklerine, belirli kriterler çerçevesinde, üyelerin

oy kullanma haklarını farklılaştırma yönünde yetki vererek temsilde adalet ve yönetimde etkinliği sağlamak ve özellikle eser sahiplerinden aldıkları yetkilerle ticari faaliyette bulunan tüzel kişilerin yönetim organlarındaki temsil kabiliyetleri ile eser sahiplerinin temsil kabiliyetlerini adil ve orantılı şekilde belirleme hususunda meslek birliklerini serbest bırakarak olası menfaat çatışmalarının önüne geçmektir.

Maddenin beşinci fıkrasında, faaliyet amacı üyelerinin ortak çıkarlarını korumak ve üyelerine ait hakların yönetimi olan meslek birliklerinin lisanslama ve sair faaliyetler dolayısıyla elde ettiği gelirlerden, bu hakların yönetimi için yaptığı giderleri karşılamak için yaptığı kesintilerden harcanmayan tutarların iktisadi faaliyet sayılarak, 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu hükümleri çerçevesinde vergilendirilmesinin engellenmesi amaçlanmıştır. Meslek birlikleri, kâr amacı gütmeyen, dernek benzeri sui generis yapılar olmaları sebebiyle, yaptıkları faaliyetler ticari mahiyet taşımamaktadır. Birliklerin elde ettikleri gelirlerden hak sahiplerine yapılan dağıtımlarda gelir vergisi stopajı, vergi sorumlusu sıfatıyla meslek birlikleri tarafından yapılmaktadır. Birliklerin faaliyetlerinin kâr amacı gütmemesi sebebiyle, sadece hakların yönetimi ile ilgili faaliyetleri dolayısıyla iktisadi işletme sayılmayacakları hususunun açıkça düzenlenmesi ihtiyacı hâsıl olmuştur. Ancak, meslek birlikleri tarafından, faaliyetlerini tamamlayıcı nitelikte ticari işletmeler kurulması halinde, kurulan bu şirketler ticaret hukuku çerçevesinde faaliyet göstereceklerinden her halükarda kurumlar vergisi mükellefi olarak vergilendirileceklerdir.

Maddenin altıncı ve son fıkrasında, meslek birlikleri üyelerinin sermaye koymakla, zarara ve hukuki mesuliyete iştirak etmekle yükümlü tutulamayacakları; meslek birliklerinin, kuruluş amaçları ile bağdaşmayan ticari işletme ve şirket kuramayacakları ve bunlara ortak olamayacakları hususu hüküm altına alınmıştır. Bu fıkra, meslek birliklerinin esas faaliyet alanları dışında başka ticari gayelerle hareket ederek, bu Kanunla oluşturulması amaçlanan etkin toplu hak yönetim mekanizmasının işlerliğini azaltmaması, haklardan doğan gelirlerin hak sahiplerine dağıtımından başka amaçlara özgülenerek, hak sahiplerine maddi zarar verilmesinin önüne geçilmesi amacıyla düzenlenmiştir.

MADDE 17- 5846 sayılı Kanun'un 42/B maddesi başlığıyla beraber değiştirilerek, meslek birliklerinin görev ve yükümlülükleri bu maddede düzenlenmiştir.

Daha etkin bir toplu hak yönetim mekanizması kurulabilmesi amacıyla, 2014/26/EU sayılı Direktif'te yer alan hükümler ile uygulamada yaşanan sıkıntılar dikkate alınarak meslek birliklerinin temel görev ve yükümlülükleri düzenlenmiştir. Birinci fıkranın (a) bendinde, meslek birlikleri faaliyetlerini etkinlik, katılımcılık, şeffaflık, hesap verilebilirlik gibi iyi yönetim ilkelerine göre yürütmekle yükümlü tutularak hem hak sahiplerinin hem de kullanıcıların meslek birliklerinin faaliyetlerinden haberdar olmaları amaçlanmıştır. Aynı fıkranın (b) bendinde, ayrımcı olmayan objektif ve şeffaf üyelik şartları belirlemek ve bu şartları sağlayan tüm hak sahiplerinin haklarını yöneterek toplu yönetiminin, amacına uygun olarak kapsayıcı bir şekilde sürdürülmesi amaçlanmıştır. Aynı fıkranın (c) bendinde, meslek birliklerinin faaliyetlerine yönelik en kapsamlı ilke olarak, hakların yönetimini hakkaniyete uygun olarak ve iyi niyet ilkesini gözeterek gerçekleştirme yükümlülüğü getirilmiştir. Aynı fıkranın (d) bendinde, meslek birlikleri, yönettikleri haklara ilişkin tarifeleri, bu tarifelere ilişkin indirim ve ödeme kolaylıklarını veya bedel değişikliği gerekçelerini süresinde belirlemek ve duyurmakla yükümlü tutulmuş, bu suretle kullanıcıların, ticari faaliyetlerini planlamada öngörülebilirlik sağlanması ve yapıları itibarıyla doğal tekel olan meslek birlikleri karşısında

belirsizlik nedeniyle güçsüz durumda kalmalarının önüne geçilmesi amaçlanmıştır. Aynı fıkranın (e) bendinde, meslek birlikleri, yönettikleri haklarla ilgili olarak gelirlerin tahsilini ve tahsil edilen tutarların dağıtımını, belirlenen ilkelere uygun olarak adil, şeffaf ve düzenli bir şekilde gerçekleştirmekle yükümlü tutulmuştur. Böylelikle hakkaniyetli ve hak sahipleri tarafından denetlenmeye uygun tahsilat ve dağıtım mekanizmalarının oluşturulmasının sağlanması ve hak sahiplerinin yaşamlarını iktisadi olarak planlamalarına olanak tanınması amaçlanmıştır. Aynı fıkranın (f) bendinde, meslek birliklerinin kuruluş amacı olan üyelerinin haklarını korumaya yönelik her türlü tedbiri almak, bu amaçla idari, hukuki ve cezai yol ve yöntemlere başvurmak yükümlülük olarak düzenlenmiş, böylelikle hak sahiplerinin yetki verdikleri meslek birliklerinden haklarının takibi için gerekli tedbirleri almayı talep edebilmelerinin sağlanmasının yanı sıra meslek birliklerinin idari, hukuki ve cezai yöntemlere başvurabilmek konusundaki yetkilerinin açıklığa kavuşturulması amaçlanmıştır. Aynı fıkranın (g) bendinde, aynı sektörde veya aynı alanda faaliyet gösteren meslek birlikleri arasındaki dağıtım oranlarının belirlenebilmesi, kullanıcıların, mükerrer lisanslama ve dağıtımların önüne geçilmesi ve kamuoyunun meslek birlikleri repertuarlarına kolaylıkla ulaşabilmelerinin sağlanması amacıyla meslek birliklerine yönettikleri haklarla ilgili eser ve bağlantılı hak konularına ilişkin bilgilerin yer aldığı bir veri tabanı oluşturulması, bu veri tabanının güncellenmesi ve kamunun bilgisine sunulması yükümlülüğü getirilmiştir. Aynı fıkranın (h) bendinde, meslek birlikleri bakımından üyelerine, hakların etkin yönetimi için objektif olarak gerekli olmayan herhangi bir yükümlülük getirmeme yükümlülüğü düzenlenmiştir. Aynı fıkranın (ı) bendinde ise, bu Kanun, ilgili mevzuat ve meslek birliklerinin kendi tüzüklerinde düzenlenen diğer görevleri yerine getirmekle yükümlü oldukları hüküm altına alınarak, meslek birliklerinin mevzuatla ve meslek birliğinin kendi iç düzenlemeleriyle getirilen diğer yükümlülüklerden kaçınamayacakları garanti altına alınmıştır.

Maddenin ikinci fıkrasında, mezkur Kanun'un 42 nci maddesinde yer almayan ancak, özellikle müzik sektöründe fiilen faaliyette bulunan, 2014/26/EU sayılı Direktif'in Tanımlar başlıklı 3 üncü maddesinin (b) bendinde de "bağımsız kuruluşlar" olarak düzenlenen ve toplu hak yönetim sisteminin tali unsuru olan, hakların yönetimini birden fazla hak sahibi namına topluca gerçekleştiren ve hak sahiplerine ait olmayan veya kısmen de olsa doğrudan ya da dolaylı kontrolü hak sahiplerine ait bulunmayan, yegane ve esas amacı kâr elde etmek olan kuruluşlar" hakkında, bu Kanunun ve ilgili mevzuatın, meslek birliklerinin şeffaflık ve bilgi sağlama yükümlülüklerine dair hükümlerinin uygulanacağı hüküm altına alınmıştır. Bu hükümlerle, hem hak sahipleri hem de bu kullanıcılar için, bu kuruluşlar tarafından yönetilen haklarla ilgili mevzuatın toplu hak yönetimini düzenleyen kurallarının dışında faaliyet gösterilmesinin önüne geçerek, hak sahiplerinin ve kullanıcıların korunması amaçlanmıştır.

5846 sayılı Kanun'a eklenen 42/C maddesiyle hak sahiplerinin meslek birliklerine üyelikleri ve bu birlikleri yetkilendirmeleriyle ilgili kuralların ve meslek birliklerine verilen yetki belgelerinin hukuki mahiyetinin düzenlenmesi amaçlanmıştır.

Maddenin birinci fıkrasında, kimsenin meslek birliğine üye olmaya ve üye olarak kalmaya zorlanamayacağı ve meslek birliklerinin faaliyet alanına giren haklara ilişki üyelik taleplerini kabulden ve bu hakların yönetiminden haklı ve objektif gerekçeler bulunmaksızın kaçınamayacağı hüküm altına alınmıştır. Bu hüküm ile hak sahiplerinin, meslek birliklerine üyeliklerinde gönüllülük esası temel ilke olarak belirlenmiş ve haklarını meslek birliği aracılığıyla yönetmek isteyen hak sahiplerinin meslek birlikleri tarafından haklı ve objektif gerekçeler olmaksızın sistemin dışında bırakılmasının önüne geçmek amaçlanmıştır.

Maddenin ikinci fıkrasında, meslek birliklerinin hak takibi konusundaki yetkisinin kapsam ve dayanağının belirlenmesi amacıyla düzenleme yapılmıştır. Buna göre meslek birlikleri, hak sahipleri tarafından verilecek yetki belgeleri veya bir meslek birliğine yetki vermemiş olan hak sahipleri bakımından Kanunun 42/E maddesi kapsamında verilen takip yetkisi (müzik eserlerinin radyo ve televizyon aracılığıyla yayını ve umuma açık mahallerde iletimi ile tüm eserlerin yeniden iletimi) çerçevesinde hakların yönetimini gerçekleştireceklerdir. Aynı fıkrada meslek birliğine üyelik için en az bir hakkı kapsayan yetki belgesi ibrazı zorunlu kılınarak, meslek birliklerinin yegâne veya esas amacı olan hakların toplu yönetimi amacını gerçekleştirmelerinin sağlanması amaçlanmıştır. Hak sahiplerinin meslek birliğine üye olmaksızın hakların takip yetkisini vermesine olanak tanınarak, üyelik kriterlerini taşımayan veya meslek birliğine üye olmak istemeyen hak sahiplerinin de toplu hak yönetiminden faydalanmalarının sağlanması amaçlanmıştır. Meslek birliğine üye olmaksızın yetki verenler ile meslek birliği üyeleri arasında gelirlerin dağıtımı ve kesintiler yönünden ayırım yapılamayacağı düzenlenerek eşitlik ilkesine aykırı uygulamaların oluşmasının önlenmesi amaçlanmıştır.

Maddenin üçüncü fıkrasında, yetki belgelerinin hukuki mahiyeti düzenlenmiş ve meslek birliğine yetki belgesinin verilmesinin, belge konusu mali hakkın veya bu hakkı kullanma yetkisinin devri sonucunu doğurmayacağı, bu hakkın hak sahibinde mahfuz olacağı, yalnızca hakkın yönetim yetkisinin meslek birliğine verilmiş olacağı düzenlenmiştir. Hak sahibi tarafından, haklarının yönetim yetkisi, yetki belgesiyle meslek birliğine devredilmiş olsa dahi, hakların ticari olmayan amaçlarla bireysel olarak kullanımına izin verme yetkisi saklı tutulmuş; ancak yönetim yetkisi devredilen haklar bakımından ticari kullanımlara izin verme, sözleşme yapma, gelirin tahsili hususlarında yetki belgesi veren hak sahiplerinin bireysel işlem yapma yetkisi kısıtlanarak uygulamada oluşabilecek karmaşanın önlenmesi ve belirsizliklerin ortadan kaldırılması amaçlanmıştır.

Maddenin dördüncü fıkrasında, yetki belgesine konu her bir hakkın türünün, kapsamının ve süresinin, meslek birliğince önceden saptanan kriterlere uygun olmak koşuluyla, hak sahibince belirleneceği düzenlenerek hak sahiplerinin bu hususlarda serbest olduğu açıklığa kavuşturulmuştur. Yetki belgesine konu hakların, hak sahibinin mevcut ve ileride meydana getireceği eser yahut gerçekleştireceği icra, yapım ve yayınlar bakımından da geçerli olacağı düzenlenerek, özellikle repertuarın belirliliğinin sağlanması ve meslek birlikleriyle kullanıcılar arasında sözleşmelerin imzalanması aşamasında yaşanan yetki karmaşasının önüne geçilmesi amaçlanmıştır. Yetki belgesinin süresinin belirlenmesinde takvim yıllarının esas alınacağı ve süresinin bitiminden önce hak sahibinin meslek birliğine verdiği yetkiyi geri çekmesi veya üyeliğin herhangi bir sebeple sona ermesi halinde yetki belgesinin o yılın sonuna kadar geçerliliğini koruyacağı düzenlenerek meslek birlikleri ile kullanıcılar arasında imzalanan sözleşmelerin yetki belgelerinin sürelerinden etkilenmemesi ve uygulamada belirsizlik oluşmasının ve belirtilen hallerde sözleşmelerin akıbetinin muğlak hale gelmesinin önlenmesi amaçlanmıştır.

Maddenin son fıkrasında, meslek birliklerine, karşılıklı olarak hak temsili ve takibi ile diğer iş ve işlemlere ilişkin olarak yurt dışındaki aynı amaçlı kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapabilmeleri yetkisinin tanınması ve yapılacak karşılıklı temsil anlaşmalarının yetki belgesi hükmünde olduğu düzenlenerek hukuki belirsizliğin önlenmesi amaçlanmıştır.

5846 sayılı Kanun'a eklenen 42/D maddesinde telif birliklerinin denetimine ilişkin düzenlemelere yer verilmiştir. Meri Kanun'un 42/B maddesinde yer alan, meslek birliklerinin

idari ve mali açıdan Bakanlığın denetimine tabi olmasına ilişkin düzenleme muhafaza edilmiş, bağımsız denetim kuruluşlarına yaptırılacak denetim mali denetimle sınırlandırılmıştır. Mevcut düzenlemede yer alan, denetimler sırasında istenecek her türlü bilgi ve belgenin verilmesi zorunluluğuna, elektronik ortamda bulunan verilerin ve yazılımların da kapsama alınması amacıyla, bilgi ve belgelere erişim sağlanması zorunluluğu eklenmiştir.

Maddenin ikinci fıkrasında yapılan düzenlemeyle, Kanun'un mevcut halinde meslek birliklerinin Bakanlıkça uyarılmasını gerektirecek haller sayılırken belli maddelere yapılan atıf, mevzuatta sayılan bütün görev ve yükümlülükler kapsayacak şekilde genişletilmiş, böylece meslek birliklerinin Bakanlıkça denetiminin etkinleştirilmesi amaçlanmıştır. Meslek birliklerinin kuruluş amaçlarının yere getirilmemesi, iş ve işlemlerinde mevzuata aykırılık bulunması ve idari, ekonomik ve temsil kapasitesine ilişkin kriterlerin kaybedilmesinin tespiti halleri de uyarı mekanizmasına dâhil edilerek, meslek birliklerinin olası eksikliklerini uyarı prosedürü dâhilinde düzeltmesine olanak tanınması amaçlanmıştır. Mevcut Kanun'da yer alan, birinci uyarıyı takiben eksikliklerin giderilmesi için meslek birliklerine tanınan otuz günlük süre, eksikliğin türü ve kapsamı dikkate alınarak belirlenmesine olanak tanınması bakımından "makul süre" şeklinde değiştirilmiş; eksikliğin giderilmemesi durumunda yapılacak ikinci uyarı bakımından Bakanlığa, konuyu ve gerekçelerini açıklama yükümlülüğü getirilmiştir.

Maddenin üçüncü fıkrasında, ikinci uyarıya rağmen eksikliğin veya hukuka aykırılığın giderilmemesi halinde, Bakanlıkça üç ay içerisinde genel kurulun olağanüstü toplanmasının sağlanacağı, genel kurul toplanıncaya kadar gerekli görülmesi halinde uyarının gereğini yerine getirmeyen kişilere Bakanlıkça tedbiren işten el çektirilebileceği ve el çektirilenlerin, bu genel kurulda aday olamayacağı yönünde düzenleme yapılarak meslek birliğinin her türlü şüpheden arındırılmış bir şekilde idaresinin temini amaçlanmıştır.

Maddenin dördüncü fıkrasında uyarı mekanizması işletilerek meslek birliği genel kurulunun iki kez olağanüstü olarak toplanmasına rağmen eksiklik veya aykırılık giderilmemesi halinde, Bakanlıkça meslek birliğinin faaliyet izninin iptal edileceği ve meslek birliği hakkında tasfiye hükümlerinin uygulanacağı hüküm altına alınarak çok sayıda hak sahibini temsil eden meslek birliklerinin mevzuata aykırı eylemleri nedeniyle hak sahiplerinin mağduriyetine yol açılmasının önlenmesi ve toplu hak yönetim mekanizmasının etkin bir şekilde çalışmasının sağlanması amaçlanmıştır.

Maddenin beşinci fıkrasında, denetimlerde, meslek birliğin iş ve işlemlerinde açık suiistimali görülen yöneticiler ve çalışanların, eylemin niteliğine ve ağırlığına göre her zaman Bakanlıkça görevden el çektirilebileceği yönünde düzenleme yapılmıştır. Ancak görevden el çektirme bakımından, suiistimali görülen kişilerin eylemlerinin 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ve ilgili mevzuat çerçevesinde değerlendirilmiş olması gerekmektedir.

Maddenin altıncı ve son fıkrasında, hak sahipleri ile meslek birlikleri arasındaki münferit ihtilafların Bakanlığın denetimine tabi olmadığı, Bakanlığın gerekli görmesi hâlinde tarafları 7/6/2012 tarihli ve 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu çerçevesinde uzlaşmaya teşvik edebileceği düzenlenerek bu türden uyuşmazlıkların sıhhatli ve hızlı bir biçimde çözümlenmesi amaçlanmıştır.

5846 sayılı Kanun'a eklenen 42/E maddesinde toplu hak yönetim zorunluluğu ve genişletilmiş lisanslama yöntemi düzenlenmiş olup, bazı hakların zorunlu olarak meslek birliklerince takip edilmesine ve bazı hakların yetkilendirme şartı aranmaksızın tüm hak sahipleri adına meslek

birliklerince takibine ilişkin hükümlere yer verilmiştir. Maddenin düzenlenmesiyle amaçlanan, meslek birliklerinin fikir ve sanat eserleri alanında doğal tekel olmalarından kaynaklı, ölçekten getiri sağlayarak sabit maliyetleri minimize etme olanağından faydalanarak, bu kapsamda düzenlenen hakların tek elden yönetilmesi suretiyle daha düşük maliyetle daha yüksek getiri elde edilmesine olanak sağlamaktır.

Maddenin birinci fıkrasında Kanundan kaynaklanan uygun bedel talep hakları ile güzel sanat eserlerinin yeniden satışından pay alma hakkının bireysel olarak takip edilemeyeceği hüküm altına alınarak, bireysel olarak takibi imkânsız olan, izin verme ve yasaklama yetkilerini içinde barındırmayan, yalnız bedel talep yetkisiyle sınırlı bu hakların toplu hak yönetimi yoluyla etkin ve ekonomik getirisini maksimize edecek şekilde yönetilmesi amaçlanmıştır. Hak sahiplerinin bu haklarını kullanamamalarının ve bu nedenle oluşacak mağduriyetlerinin önüne geçilmesi ve kullanıcılarla tek elden sözleşme yapılmasının sağlanarak kullanıcının ödeme yapacağı hak sahiplerini veya temsilcilerini tespit etmek güçlüğünden uzaklaştırılması amacıyla, düzenlenen hakların aynı alanda birden fazla meslek birliği olan sektörlerde ortak lisanslama birlikleri tarafından yönetilmesi yönünde düzenleme yapılmıştır.

Maddenin ikinci fıkrasında, müzik eseri sahibi ve icracı sanatçıları ile fonogram yapımcılarının yayın ve umuma açık mahallede iletim suretiyle umuma iletim hakları ile eser sahiplerinin, icracı sanatçıların, fonogram ve film yapımcılarının yeniden iletim hakları, genişletilmiş toplu hak yönetimine tabi olarak düzenlenmiştir. Hak sahipleri bu haklarını bir meslek birliğine vermemiş olsa dahi bu haklar, ortak lisanslama birliği tarafından yönetilecektir. Bu kapsamda müzik eserlerinin umuma iletimi bakımından yalnız yayın ve umuma açık mahallerde gerçekleştirilen umuma iletimler ile bütün eser türleri bakımından yeniden iletim eylemlerinin lisanslanması faaliyetleri ilgili ortak lisanslama birliğince genişletilmiş olarak takip edilecektir. Genişletilmiş lisanslama yoluyla hem sayılan haklara ilişkin olarak lisanslamada etkinliğin artırılması hem de kullanıcıların çok sayıda sözleşme yapmaktan kaynaklanan işlem maliyetlerinin azaltılması amaçlanmaktadır. Örneğin müzik kullanan bir umuma açık mahal sahibi, tek tek tüm hak sahiplerini temsil eden meslek birlikleriyle ve bunlar tarafından temsil edilmeyen hak sahipleriyle sözleşme yapmak yerine, müzik sektöründe kurulmuş olan ortak lisanslama birliği ile sözleşme yaparak müzik kullanımını bütünüyle yasal hale getirecektir.

Aynı fıkrada sayılan haklar bakımından, yönetim yetkisini bir meslek birliğine vermemiş olan hak sahiplerinin her yılın haziran ayının sonuna kadar ilgili ortak lisanslama birliğine yazılı şekilde bildirmek suretiyle bu haklarını, takip eden takvim yılı başından itibaren bireysel olarak takip edebilecekleri yönünde düzenleme yapılmıştır. Birinci fıkrada sayılan haklardan farklı olarak, bu fıkrada sayılan haklar bakımından hak sahiplerinin izin verme ve yasaklama yetkilerinin bulunduğu hususu dikkate alınmış ve bu yetkileri kullanmaktan mahrum kalmamalarının sağlanması amacıyla anılan düzenleme yapılmıştır.

Aynı fıkrada, yurt dışındaki aynı amaçlı kurum ve kuruluşlarla yapılmış işbirliği anlaşmaları kapsamında temsil edilmeyen ve kendisi tarafından Türkiye’de kurulmuş bir meslek birliğine yetki verilmemiş olan yabancı hak sahiplerinin bu fıkrada sayılan haklar bakımından ilgili ortak lisanslama birliğinden bedel talep edebilmesi karşılıklılık esasına tabi kılınmıştır. Bu hükümle, belirtilen durumdaki hak sahiplerinin haklarının karşılığı olan bedellerin teslim edilmesinin, kendi ülkesindeki mevzuat gereği aynı durumda bulunan Türk vatandaşı hak sahiplerinin bedel elde edebilecek durumda olması şartına bağlanması amaçlanmıştır. Diğer bir ifadeyle, bu durumdaki hak sahiplerine ödeme yapılabilmesi için, yabancı hak sahibinin ülkesinde de bu

fıkra düzenlenen haklar bakımından genişletilmiş toplu hak yönetiminin benimsenmiş olması gerekmektedir.

Maddenin üçüncü fıkrasında, 2014/26/EC sayılı Direktif'in 12 ve 13 üncü maddelerinde düzenlenen ilkelere paralel olarak, herhangi bir meslek birliğince temsil edilmeyen hak sahipleri ile meslek birliği üyeleri arasında dağıtım ve kesintiler yönünden ayırım yapılmaması ilkesi düzenlenmiştir. Böylelikle, meslek birlikleri tarafından dağıtım ve kesintiler yönünden üyeleriyle üyesi olmayan hak sahipleri arasında farklılaştırmaya giderek, meslek birliklerine üye olmayan hak sahiplerinin, bu maddede düzenlenen haklar bakımından, üyeliğe zorlanmasının veya üye olanlar lehine ayrımcı düzenlemeler yapılmasının önüne geçilmesi ve amaçlanmıştır. Aynı fıkra yer alan, meslek birliğine yönetim yetkisi vermemiş hak sahiplerinin ihlallere karşı hukuki ve cezai yollara başvuru hakkının saklı olduğu yönündeki düzenlemeyle haklarını bireysel olarak takip yolunu seçmemiş olan ancak herhangi bir meslek birliğine yetki vermemiş hak sahiplerinin, ihlaller karşısında ilgili ortak lisanslama birliğinin yanı sıra, hukuki ve cezai yollara başvuru hakkının saklı olduğunun vurgulanması amaçlanmıştır. Bu durumda ilgili ortak lisanslama birliğinin haberdar edilmesi zorunluluğu düzenlenerek davaya müdahil olmasının sağlanması amaçlanmıştır.

Maddenin üçüncü fıkrasında, meslek birliği üyesi olmayan veya yurt dışındaki aynı amaçlı kurum ve kuruluşlarla yapılmış işbirliği anlaşmaları kapsamında temsil edilmeyen hak sahipleri adına ikinci fıkra kapsamında toplanan ücret ve tazminatların beş yıl süreyle ortak lisanslama birlikleri nezdinde bekletileceği ve hak sahibinin başvurması halinde toplanan bedellerin ödeneceği, bu süre içerisinde başvuru olmaması halinde, 2014/26/EC sayılı Direktif'in 13 üncü maddesine paralel bir şekilde, kalan miktarın, üyelerine dağıtılmamak kaydıyla, meslek birliklerine dağıtılacağı ve bu tutarın fikri mülkiyet sisteminin güçlendirilmesi ve hak sahiplerinin sosyal, kültürel veya eğitsel faaliyetlerinin sürdürülmesi amaçlarıyla kullanılacağı yönünde düzenleme yapılmıştır.

Maddenin dördüncü ve son fıkrasında ortak lisanslama birliklerinin topladıkları ücret ve tazminatların aynı alanda faaliyet gösteren meslek birliklerine dağıtımında hakkaniyetin sağlanması amacıyla, repertuarlarındaki eser, icra, fonogram, yapımlar ve yayınlarının kullanım oranlarının esas alınması gerektiği yönünde düzenleme yapılmıştır.

5846 sayılı Kanun'a eklenen 42/F maddesinin birinci ve ikinci fıkralarıyla, eserler ve bağlantılı hak konularını umuma ileten mahaller ile radyo televizyon kuruluşlarının sınıflandırılmasına ilişkin düzenleme yapılmıştır. Mevcut Kanunun 41 ve 43 üncü maddelerine paralel olarak düzenlenen maddede sınıflandırmaya esas olacak unsurlara umuma açık mahallin kapasitesi eklenmiştir.

Maddenin son fıkrasıyla, 2014/26/EC sayılı Direktif'in 18 inci maddesine paralel şekilde, bu madde çerçevesinde sınıflandırılan mahaller ve kuruluşların, eser ve bağlantılı hak konularına ilişkin listeleri, teknik olarak imkansız olmadıkça, meslek birliklerine bildirmeleri zorunlu kılınmıştır. Bu yükümlülük ile meslek birlikleri tarafından hak sahiplerine yapılacak dağıtımlarda kullanılmak üzere kullanım listelerinin temini amaçlanmıştır.

MADDE 18- 5846 sayılı Kanun'un 43 üncü maddesi başlığıyla beraber değiştirilerek, bu maddede tarifelerin tespitine ilişkin esaslar, tarifelerin tespit edilmesi ve duyurulması ile kullanıcılarla yapılacak sözleşmelerde tarifelerin rolü ve meslek birliklerinin indirim, ödeme kolaylıkları sağlama yetkisi düzenlenmiştir.

Maddenin birinci fıkrasında hakların kullanımına ilişkin tarifelerin meslek birliklerince, Kanunda sayılan esaslar doğrultusunda ve makul seviyede belirlenmesi hususu hükme bağlanmıştır. Maddenin ikinci fıkrasında tarife tespitine ilişkin esaslar belirlenmiştir. Meslek birliklerinin doğal tekel olmalarından kaynaklanan baskın pozisyonlarını, hak sahipleri aleyhine olacak şekilde kötüye kullanmasının önüne geçilmek amacıyla tarifelerin; ülkenin ekonomik ve toplumsal koşulları, uluslararası uygulamalar, teknolojik alandaki değişimler, yapılan sınıflandırma, enflasyonun temel göstergeleri olan yıllık toptan fiyat eşya fiyat endeksi ve tüketici fiyat endeksi oranları, ilgili sektörlerdeki ürün ve hizmet fiyatları ve bu sektörlerdeki ürün ve hizmet fiyatları ve bu sektörlerin gayrisafı milli hasıladaki payı, eserlerin ve bağlantılı hak konularının kullanım veya iletim sıklığı, kullanıcı sayısı, birim fiyat ve götürü usulde ödeme, ödeme planı ve benzeri hususlar dikkate alınarak düzenlenmesi gerektiği ifade edilmiştir. Bu düzenlemeyle tarifelerin, eserlerin ve bağlantılı hak konularının yaratıldığı ve kullanıldığı sektörlerin yapısını tahrip edici, bireylerin eserlere ulaşmasını engelleyici ve genel kabul görmüş uygulamalara zarar verici terki yaratamaması ve rekabeti bozucu şartlar oluşturmamasının garanti altına alınması amaçlanmıştır. Mevcut Kanunda sayılan esaslardan farklı olarak yıllık enflasyon oranları, hizmet fiyatları ve kullanıcı sayısı da tarife tespiti esaslarına dahil edilmiştir. Ayrıca mevcut düzenlemeye ek olarak tarifelerin bireylerin eserlere ulaşmasını engelleyici nitelikte olamayacağı hükme bağlanmıştır.

Maddenin üçüncü fıkrasıyla meslek birliklerinin protokole bağlamak suretiyle ortak tarife belirleyebilecekleri ifade edilerek, hem meslek birliklerine işbirliği imkanı sağlanması hem de kullanıcılar açısından öngörülebilirliğin sağlanması amaçlanmıştır. Zorunlu ve genişletilmiş toplu hak yönetimine konu haklara ilişkin bedeller ile bu kapsamda belirlenecek diğer bedeller bakımından aynı alanda faaliyet gösteren meslek birliklerinin ortak tarife belirlenmesi zorunlu tutularak yaygın kullanım alanlarında tarife bedellerinin tespitinde toplam repertuarın dikkate alınması ve elde edilen gelirlerin hak sahiplerine dağıtımında hakkaniyetin sağlanması amaçlanmıştır. Belirlenen tarifelerin meslek birliklerince ortak lisanslama birliklerine ve Bakanlığa bildirilmesi hususu düzenlenmiştir. İlgili sektörlerde ortak lisanslama birliklerinin ilgili meslek birliklerinin tarifelerini birleştirmesi hususunda düzenleme yapılmıştır. Bu çerçevede, meslek birlikleri tarafından tarifeler belirlenecek, zorunlu ve genişletilmiş toplu hak yönetimine tabi alanlarda aynı alandaki meslek birlikleri tarafından ortak tarife belirlenecek; ortak lisanslama birliklerince, lisanslama faaliyetlerine esas tarifelerin belirlenebilmesi için ilgili sektörde faaliyet gösteren farklı alan meslek birliklerinin belirleyecekleri tarifeler birleştirilecektir. Örneğin genişletilmiş toplu hak yönetimine tabi olan, müzik eserlerinin umuma açık mahallerde temsili ve radyo-televizyon kuruluşlarınca iletimine ilişkin olarak; müzik sektöründe faaliyet gösteren eser sahibi meslek birlikleri bir ortak tarife, icracı sanatçılar meslek birlikleri bir ortak tarife ve fonogram yapımcıları meslek birlikleri bir ortak tarife belirleyeceklerdir. Bu üç tarife müzik sektörü ortak lisanslama birliği tarafından tek tarife haline getirilecektir. Kullanıcılar bu tarife üzerinden yalnız ortak lisanslama birliği ile sözleşme yapmak suretiyle müzik eserlerini kullanacaklardır.

Maddenin dördüncü fıkrasıyla, tarifelerin, meslek birliği veya varsa ortak lisanslama birliğince Bakanlığa ve kullanıcıları temsil eden kanunla kurulmuş meslek kuruluşlarına bildirileceği, Bakanlığın bildirilen tarifeleri resmi internet sitesinde duyuracağı, meslek birliklerince tarifelerin Temmuz ayının sonuna kadar bildirilmemesi halinde bir önceki yılın tarifelerinin Bakanlıkça geçerli tarife olarak duyurulacağı hususları düzenlenerek, kullanıcıların tarifelerden haberdar olması ve tarifelerin belirlenemediği durumlarda kullanıcıların belirsizlikten kurtarılması amaçlanmıştır.

Maddenin beşinci fıkrasıyla, meslek birlikleri ile kullanıcılar arasında yapılacak sözleşmelerde tarifelerin esas alınacağı; meslek birliklerinin, doğal tekel pozisyonları göz önüne alınarak, tarife bedeli üzerinden sözleşme yapmak isteyen kullanıcılarla sözleşme yapmaktan objektif ve haklı bir sebep olmadan kaçınamayacağı düzenlenerek kullanıcıların korunması amaçlanmıştır. Tarife bedelleri üzerinden indirim ve ödeme kolaylıkları sağlanabileceği düzenlenerek meslek birliklerinin belirlenen tarife bedelleri üzerinden indirim yapma ve ödeme kolaylığı sağlama yetkilerine sahip olduğu açıklığa kavuşturulmuştur.

5846 sayılı Kanun'a eklenen 43/A maddesinde tarifeler üzerinde yürütülecek müzakere süreci ve tarifelere itiraz edilmesine ilişkin düzenlemelere yer verilmiştir. Müzakere süreci, tarifelerin meslek birlikleri ile kullanıcıları temsil eden kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları arasında görüşülmesini sağlamak amacıyla oluşturulmuş yeni bir düzenlemedir. Bu maddenin düzenlenmesiyle, kullanıcıların ve hak sahiplerinin birbirlerinin ekonomik durumlarından haberdar olması ve tarifelerin buna göre karşılıklı uzlaşa ile kesinleştirilmesi amaçlanmıştır.

Maddenin birinci fıkrasında müzakere talebinde bulunmaya yetkili kuruluşlar kullanıcıları temsil eden kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları olarak belirlenmiştir. Bu düzenlemeyle kullanıcıların güçlü temsilcilerle müzakere etmesi müzakere sürecinin her iki tarafça öngörülebilir muhataplar tarafından yürütülmesi amaçlanmıştır. Hukuki bir yarar bulunması durumunda meslek birlikleri de diğer meslek birliklerinin tarifeleri bakımından bu süreçten faydalanacaklardır. Müzakere sürecinin, taraflarca belirlenen temsilciler tarafından her bir tarife veya birleştirilmiş tarife esas alınarak dürüstlük ve iyiniyet prensipleri çerçevesinde yürütüleceği ve tarafların müzakerelerin gerektirdiği bilgileri karşılıklı olarak sağlamakla yükümlü oldukları düzenlenerek sürecin sıhhatli işlemesi ve taraflar nezdinde kabul edilebilir tarifelere ulaşmada elverişli ve güvenilir müzakere ortamının oluşması amaçlanmıştır.

Maddenin ikinci fıkrasında, müzakere sürecinin sonunda, mutabık olunan tarife ve toplantı tutanağının taraflarca onaylanarak Bakanlığa bildirileceği ve taraflardan birinin müzakereden kaçınması halinde bu durumun belgeleriyle birlikte Bakanlığa bildirileceği hususları düzenlenerek, Bakanlığa, Telif Hakem Kuruluna itiraz edilmesi halinde müzakere sürecine ilişkin değerlendirme yapılmasına imkanı sağlanması amaçlanmıştır.

Maddenin üçüncü fıkrasında tarifelere ilişkin olarak Telif Hakem Kuruluna itiraz edilebileceği düzenlenmiştir. Müzakere talebinde bulunmayan tarafların Telif Hakem Kurulu'na başvuramayacağı ve bu sebeple de tarifelere itiraz hakkı kalmayacağı düzenlenerek müzakere sürecinin işlemesi temin edilmeye çalışılmıştır.

5846 sayılı Kanun'a eklenen 43/B üncü maddesiyle Telif Hakem Kurulunun yapısı düzenlenmiştir. Maddenin birinci fıkrasında Kurulun yalnız tarife uyuşmazlıklarını karara bağlamak amacıyla ve her tarife dönemi için oluşturulacağı hükme bağlanmıştır. Kurulun, Yargıtayın bu Kanundan kaynaklanan uyuşmazlıklarla ilgili temyiz incelemesini yapmakla görevli Hukuk Dairesi üyeleri arasından görevlendirilecek bir üye, Bakanlık personeli arasından görevlendirilecek bir üye, Rekabet Kurumu mensupları arasından görevlendirilecek bir üye, biri telif hukuku, diğeri ekonomi alanında ihtisas sahibi olmak üzere üniversite öğretim üyeleri arasından Bakanlıkça belirlenecek iki üye olmak üzere toplam beş kişiden oluşacağı düzenlenerek kurulun telif hukukunda ihtisas sahibi ve tarife uyuşmazlıklarının çözümü bakımından gerekli birikim ve donanımına sahip kişilerden teşekkül ettirilmesi amaçlanmıştır.

Maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarında Kurulun çalışma esasları düzenlenmiş ve kararlarının tarife hükmünde olduğu hükme bağlanarak tarafların, mahkeme süreçlerinin tamamlanmasını beklemeksizin, uzman bir Hakem Kurulu tarafından karar bağlanmış bedeller üzerinden sözleşme yapmaları amaçlanmıştır.

Maddenin dördüncü fıkrasında kurul kararlarının kesin olmadığı ve tarafların Aralık ayının onbeşine kadar tarife tespit davası açabilecekleri, belirlenen süre içinde dava açılmaması halinde Kurul kararının kabul edilmiş sayılacağı ve dava açılmasının Kurul kararıyla belirlenen tarifelerin yürütülmesini durdurmayacağı, bunların uygulanmaması yönünde ihtiyati tedbir kararı verilemeyeceği hususları düzenlenerek sıhhatli ve güvenli bir sözleşme yapma ortamının tesisi amaçlanmıştır. Uygulamada yeknesaklığın sağlanması bakımından bu davaların tek bir mahkemede görülmesi esas kabul edilmiş, yetkili ve görevli mahkeme Ankara Bölge Adliye Mahkemesi olarak düzenlenmiştir.

Maddenin son fıkrasında, tarife tespit davası açılması halinde Mahkemenin kararını açıklamasına kadar geçecek dönemde yapılacak sözleşmelerde, gerektiğinde mahsuplaşma yapılmak kaydıyla Kurulca karara bağlanan tarifenin esas alınacağı hususu düzenlenerek bu süre zarfında yapılacak sözleşmelere esas bedeller bakımından belirsizliğin ortadan kaldırılması amaçlanmıştır.

5846 sayılı Kanun'a eklenen ve 43/C maddesiyle, toplu hak yönetimine ilişkin bütün ikincil mevzuat atıflarının tek bir maddede düzenlenmesi öngörülmüş; meslek birliklerinin ve ortak lisanslama birliklerinin kurulması, kurulabilecekleri alan ve sektörler ile yapıları, organları, görev, yetki ve yükümlülükleri, tüzüklerinde bulunması zorunlu unsurlar, yetkilendirilmeleri, üyelerin hak ve yükümlülükleri ile seçme ve seçilme kriterleri, üyeleri ile ilişkileri, işleyişleri, gelirlerinin dağıtımı ve kullanımı, yurt içi ve yurt dışı kuruluşlarla işbirliği faaliyetleri, denetimleri, sona ermeleri ve tasfiyeleri ile toplu hak yönetimiyle ilgili diğer hususlara ilişkin usul ve esasların Bakanlıkça çıkarılacak tüzükle; Kullanıcıların sınıflandırılması, tarifelerin tespiti, tarifelerin müzakere ve itiraz usulü, Telif Hakem Kurulunun oluşturulması, işleyişi, çalışma usul ve esasları ile Kurula başvuru usulü ve ücretleri, Kurul üyeleri ve raportör ücretleri ile diğer giderlerin ödenmesi ve kullanıcılar ile meslek birlikleri arasında sözleşmelerin yapılmasına ilişkin diğer hususların Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenmesi amaçlanmıştır.

MADDE 19- Kanununun 44 üncü maddesinin birinci fıkrası, müzik eserlerini ileten umuma açık mahaller ile fonogram ve film yapımcılarının lisanslı müzik kullanımına yönlendirilmesi ve lisanslı müzik kullanımı açısından denetlenmesi amaçlarıyla bu yerlere ve yapımcılara sertifika alma zorunluluğu getirilmiştir. Sertifika işlemlerinin Bakanlıkça yetkilendirilen meslek birlikleri aracılığıyla da gerçekleştirilmesine imkan tanınmıştır. Bu Kanunda öngörülen hakları ihlal ettiği tespit edilenlerin sertifikalarının iptal edileceği öngörülmüştür.

Sertifika alma yükümlülüğüne tabi mahallerin türleri, sertifikalandırma dışı bırakılacak mahaller, sertifikalandırma kriterleri, sertifika iptal sebepleri, alınacak ücretler ile sertifika uygulamasına ilişkin diğer usul ve esaslar, çıkarılacak Yönetmelikle düzenlenecektir.

Her türlü boş video kaseti, ses kaseti, bilgisayar disketi, CD, DVD gibi taşıyıcı materyaller ile, fikir ve sanat eserlerinin çoğaltılmasına yarayan her türlü teknik cihazın ticari amaçlı imalatı veya ithalatı üzerinden yapılan kesintilere ilişkin hüküm 2001/29/AT sayılı sayılı Bilgi

Toplumunda Telif Hakları ve Bağlantılı Hakların Bazı Yanlarının Uyumlaştırılması Hakkında Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifinin 5 inci maddesinin ikinci paragrafının şahsi kullanım istisnasına ilişkin (b) bendi göz önünde bulundurularak yeniden düzenlenmiştir. Bu kapsamda özel hesaptaki tutarın, mevcut hükümde de olduğu gibi, 1/4 ünün Maliye Bakanlığına aktarılması, geriye kalan tutarın yarısının 38 inci maddenin birinci fıkrası uyarınca yapılan çoğaltımların telafisi amacıyla, temsil ettiği hak sahiplerine dağıtılmak üzere ilgili meslek birlikleri veya ortak lisanslama birliklerine aktarılması, diğer yarısının ise fikri mülkiyet sisteminin güçlendirilmesi ile kültürel ve sanatsal faaliyetlerin yürütülmesi amacıyla Bakanlıkça kullanılması öngörülmüştür. Ayrıca bu hesapta kalan miktarın dağıtımı ve kullanımına ilişkin usul ve esasların Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenleneceği belirtilmiştir.

MADDE 20- 5846 sayılı Kanun'un 45 inci maddesinin "Güzel sanat eserlerinin satış bedellerinden pay verilmesi" olan başlığının 2001/84/AT sayılı Özgün Güzel Sanat Eseri Sahibinin Yeniden Satış Hakkı Hakkında Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi ile uyumlu olacak şekilde "Yeniden satıştan pay alma hakkı" olarak düzenlenmesi uygun görülmüştür.

Maddenin ilk fıkrasında yapılan değişiklik ile hakkın kapsamından ilim ve edebiyat eserleri ile müzik eserlerinin el yazısı ile yazılmış asılları ilgili Direktif ile uyumun sağlanması amacıyla madde kapsamından çıkarılmıştır. Eserin mülkiyetinin, eser sahibi veya mirasçıları tarafından bir defa satıldıktan sonraki satışlarını kapsayan düzenleme, devrin satış şeklinde olmadığı durumlarda hak kaybının oluşmasını önlemek amacıyla eser sahibi veya mirasçıları tarafından devredildikten sonraki satışları kapsayacak şekilde düzenlenmiştir. Eser sahibi veya mirasçısının elde edeceği payın iki satış bedeli arasında açık nispetlilik bulunması şartına bağlayan ve payın hesaplanmasında bu farkı esas alan mevcut düzenleme uygulanmasındaki imkansızlık nedeniyle kaldırılmış ve payın hesaplanmasında satış bedelinin esas alınmasına ilişkin düzenleme yapılmıştır.

Maddenin ikinci fıkrasında yapılan değişiklik ile pay tarifesi ve pay verme borcundan muaf tutulacak satış bedelinin yanı sıra ödenecek payın üst sınırının da Bakanlar Kurulu Kararıyla belirleneceği hükme bağlanmıştır.

Maddenin üçüncü fıkrasında, mevcut maddenin birinci fıkrasında düzenlenen, maddede sayılan nitelikleri taşıyan güzel sanat eseri kopyalarının da hakkın konusunu oluşturacağı hususunun ayrı bir fıkra, açık şekilde düzenlenmesi amaçlanmıştır.

Maddenin dördüncü fıkrasında hangi satışlarda hakkın doğacağı hükme bağlanmış olup, mevcut Kanunun ilgili düzenlemesinden farklı olarak satış işleminin taraflarından en az birinin veya aracının güzel sanat eserleri satışı yapan kuruluşlar veya bu eserlerin satışını meslek edinmiş kişiler olduğu satışlarda da hakkın doğacağı hükme bağlanarak sayılan yerlerde gerçekleşmeyen ancak satışın taraflarından en az birinin profesyonelce bu işi yapan bir kişi olduğu satışların da hakkın kapsamına alınması amaçlanmıştır. Dijital ortamda yapılan satışların da, şartları taşıdığı ölçüde bu madde kapsamında değerlendirilmesi gerekmektedir.

Maddenin beşinci fıkrasında yapılan düzenlemeyle, mevcut maddenin birinci fıkrasında düzenlenen ve haktan faydalanacak mirasçıları ikinci derece ve eşle sınırlandıran düzenlemenin değiştirilerek aşçıların sınırlandırma olmaksızın haktan faydalanmaları ve Kanunda düzenlenen diğer hak türleriyle uyumlu bir düzenleme yapılması amaçlanmıştır. Eser sahibi veya

mirasçılarının olmadığı durumlarda payın ilgili alan meslek birliğine bırakılacağına ilişkin düzenleme Kanunun amaçlarıyla ve uluslararası uygulamalarla uyumlu olmaması nedeniyle kaldırılmıştır. Aynı fıkrada bu hakkın devir ve feragat edilemeyeceği hususu açıklığa kavuşturulmuştur. Hakkın bireysel olarak takibindeki güçlük nedeniyle eser sahibi veya diğer hak sahiplerinin yetki verdikleri meslek birlikleri aracılığıyla takip edilmesi hükme bağlanmıştır. Kanunun 42/E maddesinde yapılan düzenlemeyle de bu hakkın alanda tek meslek birliği bulunması halinde bu meslek birliği, birden fazla meslek birliği bulunması halinde oluşturulacak ortak lisanslama birliği aracılığıyla takip edilmesi hususu düzenlenerek, takipte etkinliğin artırılması amaçlanmıştır.

Maddenin altıncı fıkrasında, hakkın etkin şekilde takibini teminen eser sahibi, mirasçılarını veya meslek birliğinin maddede sayılan kişilerden bilgi edinebilmesine yönelik düzenleme yapılmıştır.

Maddenin yedinci ve sekizinci fıkralarında mevcut madde metninde yer alan hükümler muhafaza edilmiş, yalnız amacı açıklığa kavuşturacak yazım düzeltmeleri yapılmıştır.

MADDE 21- Hak sahiplerine ulaşılamaması dolayısıyla pek çok eserin topluma kazandırılmaması ülke kültürümüzün yaşatılması açısından önemli bir eksikliktir. AB’de “öksü eser” olarak bilinen eserlerin kullanımı bakımından 2012/28/AB sayılı Öksüz Eserlerin İzin Verilen Belirli Kullanımlarına İlişkin Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi yayımlanmış olmakla birlikte ülkemizde bu konuyu düzenleyen bir hüküm bulunmamaktadır.

Anayasa Mahkemesince bazı hükümleri iptal edilen mezkur 47 nci madde yerine öngörülen düzenleme ile, ülkemizin kültür mirasını oluşturan eserlerin gelecek nesillere aktarılabilmesi amacıyla, AB Direktifiyle de uyumlu bir şekilde, hak sahiplerine ulaşılamayan eserlerin koruma süresinin bitiminden önce kamunun kullanımına sunulmasına imkân tanınmıştır. AB müktesebatında kullanılan “öksüz eser” kavramı yerine “kimsesiz eser” kavramı tercih edilmiştir.

Düzenlemede kötü niyetli kullanımların önüne geçmek amacıyla titiz bir araştırma prosedürü öngörülmüş, eserlerin kullanım alanı kamu kurum ve kuruluşlarının kamu yararı amacıyla yaptıkları faaliyetlerle sınırlandırılmış, kamu yararı bulunmayan kullanımlar kapsam dışında bırakılmıştır. Kullanımların takip edilebilmesi amacıyla kamu kurum ve kuruluşlarına izin verme konusunda yetki Bakanlık’a verilmiştir. Eser üzerindeki hakların kullanım kapsamı basit ruhsat olarak belirlenmiş bu sayede eser kullanım hakkının birden fazla kamu kurumuna verilerek yaygınlaştırılması hedeflenmiştir.

Basit ruhsatın veriliş tarihinden itibaren on yıllık süre zarfında hak sahibinin ortaya çıkması halinde, basit ruhsat iktisap edenin, talep üzerine, eser sahibine ya da diğer hak sahiplerine kullanım karşılığı gerekli bedeli ödemesi düzenlenerek ülke kültürü ile bu Kanun’da öngörülen hakların ve kullanıcıların korunmasında bir denge sağlanması hususu gözetilmiştir. Burada ödenmesi gereken bedel ile ülkenin ekonomik durumu ve eser kullanım koşullarına bakılarak belirlenecek rayiç bedel kastedilmektedir. Söz konusu hükmün uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar ise Bakanlık tarafından hazırlanacak yönetmelik ile belirlenecektir.

MADDE 22- Kanunun 68 inci maddesinde yapılan değişlikle hükmün ikinci fıkrasında yer alan seçimlik hakların bentlere ayrılması yoluna gidilerek daha anlaşılır bir düzenleme yapılması amaçlanmıştır.

Eski düzenlemede yer alan ve uygulamada farklı yorumlara yol açan cezai tazminatın belirlenmesi bakımından hâkimin takdir yetkisi olduğu açıklığa kavuşturulmuş ancak bu takdir yetkisinin asgari ve azami sınırları çizilmiştir.

Tazminat miktarının hesaplanmasında esas alınacak rayiç bedel, meslek birlikleri tarafından bu Kanun hükümleri uyarınca açıklanan tarife bedelini, yoksa sözleşme yapılmış olsaydı kararlaştırılacak bedeli ifade edecek şekilde FSEK 76/2 ile de uyumu gözetilerek yeniden kaleme alınmıştır.

Kanunda daha önce var olan ve fakat yıllar içerisinde yapılan değişikliklerle kaldırılması yoluna gidilen ifade yeniden eklenerek aslında bu maddenin temelinde var olan sözleşme faraziyesi kavramına açıklık getirilmiştir. Böylelikle hak sahibinin bu maddeye dayanarak talep etmiş olduğu bedelin bir sözleşmeden doğmuş sayılacağı açıkça ortaya konmuştur.

MADDE 23- 5846 sayılı Kanun'un 71 inci maddesinde, Kanun'da koruma altına alınan hak sahiplerinin haklarının ihlali halinde uygulanacak ceza davaları öngörölmüş olmakla birlikte Kanun'da bağlantılı hak sahibi olarak kabul edilmiş radyo-televizyon kuruluşlarının haklarının ihlali bakımından herhangi bir cezai yaptırım öngörölmemiştir. 2008 yılına kadar ceza dava açma imkanına sahip olan Radyo-TV kuruluşlarının, diğer bağlantılı hak sahiplerinden ayrı bir şekilde bu imkandan mahrum kalması hak kayıplarına yol açabilmektedir. Bu değişikle Kanun'da koruma altına alınan tüm hak sahiplerine haklarının ihlali halinde ceza davasına başvurabilme imkanı tanınması amacıyla birinci fıkranın birinci bendine "yayın" ifadesi eklenmiştir. Böylece eserlerin yanı sıra icracı sanatçıların üzerinde hak sahibi olduğu "icralar", fonogram yapımcılarının üzerinde hak sahibi olduğu "fonogram", film yapımcılarının üzerinde hak sahibi olduğu film tespitlerini ifade eden "yapımlar" ile radyo-televizyon kuruluşlarının üzerinde hak sahibi olduğu "yayımlar" bakımından gerçekleşen ihlaller suç olarak öngörölmüştür.

Ayrıca hükmün ikinci fıkrasında yer alan "bilgi içerik sağlayıcılar" ifadesi 5651 sayılı Kanunla ve bu Kanunun 77/B maddesiyle uyumu sağlamak amacıyla "içerik sağlayıcılar" olarak değiştirilmiştir.

MADDE 24- Kanunun mezkur 72 nci maddesinde yalnızca bilgisayar programlarına ilişkin olarak sağlanan ve koruyucu programları etkisiz kılmaya yönelik hazırlık hareketlerini yaptırma bağlayan düzenleme, yapılan değişikle tüm eser, icra, yapım ve yayımları kapsayacak şekilde yeniden düzenlenmiştir. Ayrıca 2001/29/AT sayılı Bilgi Toplumunda Telif Hakları ve Bağlantılı Hakların Bazı Yanlarının Uyumlaştırılması Hakkında Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifinde düzenlenen ve teknolojik önlemlerin ihlaline ilişkin olarak üye ülkelere etkili yasal koruma tedbiri öngörme yükümlölüğü getiren 6 ncı madde hükmüne uyum sağlanması amacıyla, teknolojik önlemleri kaldırmaya yönelik ürün, araç ve parçaları ithal etmek, dağıtmak, kiralamak, satışı veya kiralanması için reklamını yapmak ve teknolojik önlemleri kaldırmaya yönelik hizmetleri sunmak da suçun kapsamına alınmıştır.

MADDE 25- Kanunun 75 inci maddesinde yapılan değişlikle; Őikayetlerin geçerli kabul edilebilmesi bakımından, Kanunun 11 ve 12 inci maddelerinde dzenlenen hak sahipliğine ilişkin karinelere esas nüsha ve belgeler ya da hakları kanıtlayan diğer bilgi, belge ve sair delillerin sunulması gerektiği belirtilmiştir. Yabancı eserlerin temsili konusunda mahkemeler nezdinde yaşanan tereddütlerin giderilmesi amacıyla; yabancı eserlerin takibi bakımından, meslek birlikleri arasında akdedilen karşılıklı temsil ve işbirliği anlaŐmalarına dayanılarak yapılan Őikayetlerde, anlaŐmaya taraf yurt dışındaki aynı amaçlı kurum ve kuruluşların veri tabanlarından elde edilen bilgi ve belgelerin sunulması yeterli görülmüştür.

Mezkur maddenin ikinci fıkrasında yer alan ve Milli Eğitim Bakanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlıklarının hak sahiplerini haberdar etmelerine ilişkin dzenleme kapsamında Kültür ve Turizm Bakanlığınca, meslek birliklerine yapılan bildirimlerin; meslek birliklerince davalara müdahil olma oranının düŐüklüęü dikkate alındığında yeterince fayda sağlamadığı anlaŐıldıęından söz konusu fıkra yürürlükten kaldırılmıştır.

5846 sayılı Kanun kapsamında işlenen suçlar sebebiyle el konulan veya muhafaza altına alınan nüsha ve materyallerin depolanması bakımından adli emanet depolarında yer bulunamaması nedeniyle yaşanan sıkıntıların giderilmesi ve soruna kalıcı bir çözüm getirilmesi amacıyla, bu nüsha ve materyallerin hükümde belirlenen usul gereğince soruşturma ve kovuşturma aşamalarında imhasına imkan tanıyan bir dzenleme yapılmıştır.

Maddenin son fıkrası, suç konusu eŐyaya el konulmasına veya iŐyeri faaliyetinin durdurulmasına 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunun ilgili hükümleri kapsamında karar verilebileceğinden bu hususların 5846 sayılı Kanun'da özel olarak dzenlenmesine ihtiyaç bulunmadığından kaldırılmıştır.

MADDE 26- Kanunun 76 ncı maddesinin birinci fıkrasının sonuna eklenen cümle ile fikri ve sınai haklar hukuk ve ceza mahkemeleri ile bu mahkemelerin görev alanına giren dava ve iŐlere bakmakla görevlendirilen mahkemelerin bu alanda ihtisaslaŐmıŐ olduğu göz önünde bulundurularak yargı çevrelerinin genişletilmesi amaçlanmıştır.

Davacı tarafından hakkının ihlal edildiğine dair kuvvetli kanaat oluŐurmaya yeter delil sunulması halinde, ispat külfetini davalıya yükleyen dzenlemeye ilişkin hüküm yeniden dzenlenmiŐ ve konu açıklığa kavuşturulmuştur. Ayrıca bu karinenin, davacının meslek birliği olması halinde meslek birliği tarafından temsil edilen bütün eserler ve bağlantılı hak konularını kapsayacak Şekilde uygulanacağı öngörülmüştür.

MADDE 27- Kanunun 77 inci maddesinde yapılan değişlikle, fikri hakların kendine özgü yapısı dikkate alınarak, ihtiyati tedbir olarak verilebilecek tedbir çeŐitleri açıkça dzenlenmiŐtir. Madde hazırlanırken, 2004/48/AT sayılı Fikri Mülkiyet Haklarının Uygulanması Hakkında Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifinin 9 uncu maddesinde yer alan "ihtiyati tedbirler"e ilişkin dzenleme dikkate alınmıştır.

Ayrıca delil tespiti ve ihtiyati tedbirle ilgili olarak bu Kanun'da hüküm bulunmayan hususlarda Hukuk Muhakemeleri Kanunu hükümlerinin, ihtiyati haciz bakımından da İcra ve İflas Kanunu hükümleri uygulanacağına ilişkin madde hükmüne bir fıkra eklenmiŐtır.

5846 sayılı Kanun'a eklenen 77/A maddesiyle 2004/48/AT sayılı Fikri Mülkiyet Haklarının Uygulanması Hakkında Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifinin 8 inci maddesine uyum sağlanması amaçlanmıştır. Düzenlemeyle, hak sahibinin haklarına tecavüz teşkil eden ürünlerin kaynağı, dağıtım ağları gibi konularda hak sahibinin talebi ve mahkemenin kararı üzerine ilgili kişilerden bilgi edinilmesine imkan tanınmıştır. Mahkeme kararına rağmen bilgi vermekten imtina eden kişiler hakkında disiplin para cezası öngörülmüştür.

5846 sayılı Kanun'a eklenen 77/B maddesiyle 5846 sayılı Kanun'un Ek 4 üncü maddesinin üçünü fıkrasında yer alan ve "uyar-kaldır sistemi" olarak adlandırılan koruma tedbiri, uygulamadan kaynaklanan sorunların çözümlenmesi amacıyla konunun özelliği ve "5651 Sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun" hükümleri de dikkate alınmak suretiyle Kanun'un 77/B maddesinde yeniden düzenlenmiştir. Maddede geçen "içerik sağlayıcı" ve "yer sağlayıcı" ifadeleri tanımlanmamış olup bu ifadeler bakımından 5651 sayılı Kanun'da yer alan tanımlar geçerli olacaktır.

5651 sayılı Kanunla uyumlu olarak, yeni düzenlemede hakları ihlal olunan hak sahiplerinin, içerik sağlayıcısına veya yer sağlayıcısına ihlale konu içeriğin yayından çıkarılması yönünde herhangi bir uyarı gönderme şartı olmadan da dilerse doğrudan Cumhuriyet savcısına başvurarak içeriğe erişimin engellenmesini isteyebilme hakkı verilmiştir.

İçerik sağlayıcılar ve yer sağlayıcıların ihlâlê konu eser, icra, yapım ve yayınları içerikten çıkarmaları için öngörülen üç günlük süre, yirmi dört saat olarak değiştirilmiştir.

Hak sahibi tarafından isteğe bağlı olarak yapılacak uyarı prosedürünü takiben veya doğrudan Cumhuriyet Başsavcılığına yapılan başvuru üzerine Cumhuriyet savcısı tarafından ihlale konu içerik yayından kaldırılıncaya kadar erişimin engellenmesi yönünde karar alınabilmesi; içeriğe erişimin engellenmesi kararı ile ihlale konu içeriğe erişimin engellenemeyeceğine kanaat getirildiği durumlarda ise internet sitesindeki tüm yayına erişimin engellenmesi yönünde karar alınabileceği öngörülmüştür.

Ayrıca ihlale konu içeriğin kısmen veya tamamen başka internet sitelerinde de yayınladığı durumlarda, ilgili hak sahibinin talebi üzerine, erişimin engellenmesi kararının bu internet siteleri için de uygulanabilir olması imkânı getirilmiştir. Böylece, her bir site için başvuru prosedürünün iletilmesine gerek duyulmadan ortaya çıkabilecek zararlarının boyutunun en aza indirilmesi amaçlanmıştır.

Cumhuriyet savcısı tarafından verilen karardan sonra izlenecek olan usul bakımından 5651 sayılı Kanun hükümlerine atıf yapılmıştır.

Taslak maddede, kararın gereğini öngörülen sürede yerine getirmeyen yer sağlayıcılar ve erişim sağlayıcılar bakımından adli para cezası öngörülerek sistemin etkin bir şekilde işletilmesi amaçlanmıştır.

5846 sayılı Kanun'a eklenen 77/B maddesiyle, internet ortamında noktadan noktaya ağlar üzerinden veya benzeri yollarla umuma iletim niteliği taşıyan izinsiz paylaşımlara ilişkin düzenleme yapılmıştır. Özellikle son yıllarda tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de fikir ve sanat eserlerinin internet ortamında iletimi veya kamunun erişimine sunulması suretiyle paylaşımı büyük oranda artmıştır. Eser, icra, fonogram, yapım ve yayınların özellikle internet

üzerinden ve cep telefonları üzerinden iletim oranları her yıl katlanarak yükselmektedir. Bu durum, beraberinde 5846 sayılı Kanun'da belirlenen hakların ihlaline sebep olacak şekilde eser, icra, fonogram, yapım ve yayınların bireysel kullanıcılar arasında internet ve mobil ağlar üzerinden paylaşımını da artırmaktadır. Öyle ki bireyler arasında noktadan noktaya ağlar üzerinden paylaşımı sağlayan çeşitli program ağları ve internet siteleri aracılığıyla fikri ürünler izinsiz olarak binlerce insanın erişimine açılmaktadır.

Bu maddede; öncelikle, internet ortamında noktadan noktaya ağlar üzerinden veya benzeri yollarla umuma iletim niteliği taşıyan izinsiz paylaşımları takip amacıyla meslek birliklerinin teknolojik yöntemlerle eserleri veya bağlantılı hak konularını işaretleyebilecekleri ve bu izinsiz paylaşımında bulunan internet abonelerinin yalnızca internet protokol adreslerinin tespiti amacıyla bu işaretlenmiş içerikleri takip edebilecekleri düzenlenmiştir.

Eser, icra, yapım ve yayınların hak sahiplerinden izin alınmaksızın dijital iletim de dâhil olmak üzere işaret, ses ve/veya görüntü nakline yarayan araçlar kullanılarak bireysel kullanıcılar arasındaki noktadan noktaya ağlar arasında paylaşan internet abonelerinin kimlik bilgilerinin tespitini takiben, Bakanlık tarafından veya Bakanlıkça yetkilendirilecek kuruluşlar tarafından yapılacak iki uyarıya rağmen faaliyeti sürdürmeleri durumunda Cumhuriyet savcısının kararıyla internet hizmetinin altı ayı aşmamak üzere belirli bir süre yavaşlatılarak sunulmasına karar verilebileceği öngörülmüştür.

Maddede, ihlali gerçekleştiren bireysel internet kullanıcılarına iki uyarının gönderilmesi öngörülerek; ihlalde bulunan internet kullanıcılarının bilinçlendirilmesi, yargı aşamasına gelmeksizin ihlalin sonlandırılması ve ihlalde bulunanın internet abonesinden farklı bir kişi olması ihtimaline karşı abonenin gerekli tedbirleri almasına olanak tanınması amaçlanmıştır.

Yapılan düzenleme, cezalandırma amacından çok bilinçlendirme amacına yönelik olup yalnız izinsiz eser paylaşımına ilişkin tespitler yapılacak olduğundan, düzenleme kapsamında getirilen uyarılar, özellikle genç yaştaki internet kullanıcıları bakımından bir eğitim fonksiyonu görecektir. Bu fonksiyonun uzun vadede bilinçli internet kullanımını yaygınlaştıracağı ve hak ihlallerini en aza indirmede etkili olacağı düşünülmektedir.

Bu madde kapsamında verilen erişimin engellenmesi kararları ile internet erişiminin yavaşlatılmasına ilişkin kararların, taslak maddede ülkemizin hukuk düzenine paralel olarak Cumhuriyet savcısı tarafından alınan kararların 24 saat içinde sulh ceza hakiminin onayına sunulmasına ilişkin düzenleme yapılmıştır. Sulh ceza hakimi tarafından verilen bu kararlara Fikri ve Sınai Haklar Ceza Mahkemesine itiraz edilebileceği öngörülmüştür.

İnternetin etki alanının genişliği ve eserlerin hızlı bir şekilde yayılmasına olanak vermesi nedeniyle tedbirin, ihlalin boyutları genişlemeden uygulanması ve neticelendirilmesi amacıyla karar alma yetkisi Cumhuriyet savcısına verilmiş, hakimin kararı onaylaması bakımından sınırlı bir süre öngörülmüştür. Onaylanmayan kararların hükümsüz kalacağına ilişkin düzenleme yapılmış olup hükümsüz kalan karar dolayısıyla yapılmış olan işlemlerin geri alınmasının sağlanması amacıyla Cumhuriyet savcısı tarafından ilgili kuruma bilgilendirme yapılması gerekecektir.

Ayrıca internet ortamında gerçekleşen hak ihlalleri ile mücadelede etkinliğin sağlanması amacıyla gerekli görüldüğü durumlarda Bakanlık bünyesinde merkezlerin oluşturulabilmesine

imkan tanınmıştır. Ayrıca bu merkezlerde Adalet Bakanlığı tarafından görevlendirilecek Cumhuriyet savcılarının çalışabileceği; etkin ve hızlı mücadele amacıyla gerekli görülen durumlarda Erişim Sağlayıcıları Birliği, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu ve ilgili diğer kurumlarla işbirliği yapılabileceği öngörülmüştür.

Bakanlık bünyesinde oluşturulabilecek bu merkezlerin kuruluşu, yapısı ve işleyişi ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer hususlar Adalet Bakanlığının uygun görüşü ile Bakanlık tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenecektir.

Bu maddede hüküm bulunmayan hallerde, 5651 sayılı Kanun hükümlerinin, niteliğine uygun düştüğü ölçüde uygulanması öngörülmüştür.

MADDE 28- 5846 sayılı Kanun'un 80 inci maddenin başlığı, bağlantılı haklar kavramının 1/B maddesinde tanımlandığı gözetilerek "Bağlantılı haklar" olarak değiştirilmiş; madde metni Roma Sözleşmesinin 1 inci maddesine, WIPO İcralar ve Fonogramlar Anlaşmasının 1 inci maddesine ve 2006/115/AT sayılı Fikri Mülkiyet Hakları Alanında Kiralama ve Ödünç Verme Hakları ile Belirli Bazı Haklar Hakkındaki Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifine uyumlu şekilde yeniden kaleme alınmıştır. Söz konusu düzenlemede, bağlantılı hak sahiplerine sağlanan korumanın, eser sahibine tanınan haklara hanel getirecek şekilde yorumlanamayacağı ve eserden doğan hakların ileri sürülmesini engellemeyeceği hüküm altına alınarak, eser sahiplerinin hakları ile bağlantılı haklar arasındaki ilişki vurgulanmıştır.

5846 sayılı Kanun'un mezkur 80 inci maddesinde düzenleme altına alınan icracı sanatçıların, fonogram yapımcılarının, radyo-televizyon kuruluşları ile film yapımcılarının haklarına ilişkin hükümler, daha sade ve anlaşılır kılınması amacıyla 80 inci maddeden sonra gelmek üzere ayrı maddeler halinde düzenlenmiştir. Bağlantılı haklar bakımından konu bütünlüğünün sağlanması amacıyla ilgili hükümlere 80 inci maddenin devamında yer verilmiştir.

İcracı sanatçıların haklarının düzenlendiği 80/A maddesinde; ülkemizin 2008 yılında taraf olduğu WIPO İcralar ve Fonogramlar Anlaşmasına uyum sağlanması amacıyla icracı sanatçının manevi hakları yeniden düzenlenmiş ayrıca mali nitelikteki haklar daha anlaşılır hale getirilmesi amacıyla sade bir şekilde yazılmıştır. Hakların kapsamının belirlenmesi bakımından Kanun'a yeni eklenen 80/F maddesi çerçevesinde Kanun'un eser sahibinin ilgili mali haklarını düzenleyen hükümleri kıyasen uygulama alanı bulacağından hükümlerde detaylı düzenlemelerden kaçınılmış; mali nitelikli haklar üst başlıklar itibariyle daha sade ve kısa şekilde düzenlenmiştir. Ayrıca, sinema eser sahipleri bakımından 25 inci maddenin ikinci fıkrasına benzer bir düzenlemeyle sinema eseri icracı sanatçıları bakımından Taslak 80/ A maddesinin üçüncü fıkrasında yer verilmiştir. Buna göre, Kanun'un 52 nci maddesine istisna niteliğinde bir karine öngörülmüş ve icracı sanatçılar ile film yapımcıları arasında film yapımına ilişkin olarak akdedilen sözleşmelerde aksine bir hüküm bulunmadığı takdirde icracı sanatçının yayın, yeniden iletim ve erişime sunma hakkını film yapımcısına devretmiş sayılacağı hüküm altına alınmıştır. Bu kapsamda icracı sanatçılar bireysel veya toplu olarak film yapımcısına ile akdetmiş oldukları sözleşmelerde, bu hükümlerde sayılan haklarını saklı tuttuklarını belirtmedikleri sürece söz konusu hakları film yapımcısına devretmiş sayılacaklardır. Ancak söz konusu uygun bedel talep etme hakkı, filmin hukuka uygun bir şekilde ilk gösteriminden itibaren üç yıl sonraki kullanımlar bakımından uygulama alanı bulacaktır. Bu sınırlamanın amacı, işin riskini de üstelenerek ekonomik ve teknik imkânları bir araya getiren yapımcının, sinema eserinden ticari

olarak faydalanmasının sağlanmasıdır. Uygun bedel talep hakkından feragat edilemeyeceği düzenlenerek eser sahiplerinin haktan faydalanmasının garanti altına alınması, hakkın meslek birliklerince takibinin zorunlu kılınmasıyla ise sistemin işleyişinin sağlanması amaçlanmıştır.

Taslak 80/B maddesi ile fonogram yapımcılarının hakları, daha sade ve anlaşılır olacak şekilde yeniden düzenlenmiştir.

Taslak 80/C maddesi ile radyo-televizyon kuruluşlarının hakları daha sade ve anlaşılır olacak şekilde yeniden düzenlenmiştir. Mezkur düzenlemeden farklı olarak Roma Sözleşmesi ve 2006/115 sayılı AB Direktifi göz önünde bulundurularak yayın kuruluşlarının umuma iletim haklarının bir parçası olan umuma açık mahallerde iletim hakkı girişi ücretli mahallerle sınırlandırılmıştır. Bununla birlikte otel odalarının da girişi ücretli mahal olarak değerlendirileceği ayrıca belirtilmiştir. Bu kapsamda radyo-televizyon kuruluşları, yayın izletilmesi karşılığında ücret alınan umuma açık mahaller ile otel odaları bakımından hak sahibi olarak düzenlenmiştir. Hükmün ikinci fıkrası ile yayın kuruluşlarının, sinyal hırsızlıklarına karşı korunması ve şifreli yayınlarının şifre kırılarak izinsiz kullanımının önlenmesi amaçlanmıştır.

Taslak 80/D maddesinde film yapımcılarının hakları, daha sade ve anlaşılır olacak şekilde yeniden düzenlenmiştir.

Taslak 80/E maddesinde, bağlantılı haklara ilişkin koruma sürelerinin başlangıç tarihlerine ilişkin 2006/116/AT sayılı Telif Hakları ve Bağlantılı Hakların Koruma Sürelerinin Uyumlaştırılmasına İlişkin Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifine uyum amacıyla düzenleme yapılmıştır. Bununla birlikte mezkur Kanun'da düzenlenmiş olan ve Direktife göre daha uzun olan koruma süreleri uygulamada karışıklığa meydan verilmemesi amacıyla muhafaza edilmiştir.

Taslak 80/F maddesinde, bağlantılı hakların kapsamının, açıklığa kavuşturulması amacıyla, eser sahiplerine tanınan mali hakların kapsam ve tahditleri, sözleşme ve tasarruflar ile hukuk davalarına ilişkin olanlar da dahil olmak üzere Kanunun diğer hükümlerinin niteliğine uygun düştüğü ölçüde, bağlantılı haklara da uygulanacağına ilişkin düzenleme yapılmıştır.

MADDE 29- Kanunun 81 inci maddesinin beşinci, altıncı ve yedinci fıkraları madde metninden çıkarılmıştır. İl denetim komisyonlarına ilişkin usul ve esaslar, taslak Ek 12 nci maddede daha detaylı bir şekilde düzenlendiğinden beşinci fıkrada yürürlükten kaldırılmıştır. 75 inci maddenin üçüncü fıkrasının yürürlükten kaldırılması ve bandrol suçlarının re'sen soruşturulan ve kovuşturulan bir suç olduğunun maddeye eklenen bir fıkra ile açıklığa kavuşturulması nedeniyle mezkur maddenin altıncı fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır. Kabahatler Kanununun 38 inci maddesi gereğince, açıkta satış yapılması yasaklanarak bu eylem için idari para cezası öngörüldüğünden Kanunun mezkur maddesinin yedinci fıkrasında da aynı hususun belirtilmesine ihtiyaç bulunmadığından bu fıkra yürürlükten kaldırılmıştır.

Mezkur 81 inci maddenin on üçüncü fıkrasında yer alan “sadece 71 inci maddeye ifadesi” “bu maddenin dördüncü fıkrasına” şeklinde değiştirilerek; bandrol yükümlülüğüne aykırılığın aynı eserle ilgili olarak 71 inci maddenin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinde tanımlanan suçla birlikte işlendiğinde; aynı suçun şikayete konu edilmesi halinde daha az ceza verilmesi gerektiğinden bu özel içtima halinin kaldırılması böylelikle hakkaniyetin sağlanarak failin 81 inci madde kapsamında cezalandırılması amaçlanmıştır.

Bandrol suçlarının şikayete tabi ya da resen takip edilir bir suç olup olmadığı hususunda yargıda yaşanan tereddütlerin giderilmesi amacıyla bandrol suçlarının resen soruşturulacağı ve kovuşturulacağı son fıkraya eklenen düzenleme ile hükme bağlanmıştır.

MADDE 30- 82 nci maddenin beşinci, altıncı ve yedinci fıkralarında düzenlenen bağlantılı haklar bakımından koruma sürelerine ilişkin hükümler; bağlantılı haklar konusunun bütünlüğü ve sistematik bir şekilde belirlenmesi amacıyla söz konusu madde metninden çıkarılmış ve taslak 80/E maddesinde düzenlenmiştir.

Diğer taraftan 5846 sayılı Kanun’un bağlantılı haklar bakımından uygulama kapsamı 82 inci maddenin ilk dört fıkrasında, düzenlenmektedir. Eser sahibinin hakları bakımından uygulama kapsamını düzenleyen hükümler, “Kanunlar ihtilafı” başlığı altında 88 inci maddede yer almış iken bu hüküm 2007 yılında 5718 sayılı Milletlerarası Özel Hukuk Usul Hukuku Hakkında Kanunu’nun 64 üncü maddesi yürürlükten kaldırılmıştı. Hükmün yerine gelmek üzere 5718 sayılı Kanun’da , “Fikri mülkiyete ilişkin haklara uygulanacak hukuk” başlıklı 23 üncü madde ilave edilmiş ise de anılan düzenleme sadece kanunlar ihtilafı kuralı getirmekte, 5846 sayılı Kanun’un uygulamasının kapsamını belirlemekte yetersiz kalmaktadır. Bu kapsamda değişiklik, 5846 sayılı Kanunun eser sahipleri ve bağlantılı haklar bakımından uygulama alanının belirlenmesi amacıyla, 82 inci maddeye ilk fıkra eklenmiştir.

MADDE 31- Kanunun Ek 2 nci maddesinde yer alan düzenleme, Anayasa Mahkemesinin, diyalog yazarı ve animatör yönünden hakların geriye yürütülemeyeceğine ilişkin 29.12.2011 tarih ve 2010/73 sayılı kararına istinaden yeniden düzenlenmiştir. Ayrıca, Taslak Kanunun 25 inci maddesinin 3 üncü fıkrasında düzenlenen; sinema eserlerinin yayın, yeniden iletim ve erişime sunma suretiyle kullanımları bakımından, sinema filmlerinin 7.6.1995 tarihinden önce ya da sonra meydana getirilmesine bakılmaksızın eser sahiplerine tanınan uygun bedel talep hakkından, bu Kanunun 8 inci maddesinde sayılan eser sahiplerinin yararlanması amaçlanmıştır.

MADDE 32- Kanunun Ek 4 üncü maddesinde düzenlenen; hak yönetim bilgileri olarak adlandırılan ve eser üzerinde bulunan sayı ve kodların yetkisiz olarak kaldırılması veya değiştirilmesini engelleyen hükmün, fonogram ve icraların yanısıra, yapımlar ve yayınlar bakımından da geçerli kılınmasını teminen değişiklik yapılmıştır. Ayrıca, uyar-kaldır sistemi taslakta, 77/B maddesi olarak yeniden düzenlendiğinden Kanunun Ek 4 üncü maddesinin 3 üncü fıkrası hükmü madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 33- Kanunun Ek 7 nci maddesinde, Kanunun 13 üncü maddesi uyarınca gerçekleştirilen kayıt ve tescil işlemlerinden alınacak ücretler, 43/B maddeleri uyarınca alınacak Telif Hakem Kurulu başvuru ücretleri, 81 inci maddesi uyarınca tahsil edilecek bandrol ücretleri ile 44 üncü maddesi uyarınca alınacak sertifika ücretlerinin bütçeye gelir kaydedileceği hüküm altına alınmıştır.

Ayrıca bandrol yaptırılması ve telif hakem kurulu başkan ve üyeleri ile raportörlere ödenecek ücretlerin Bakanlık bütçesinden ödeneceğine dair düzenleme yapılmış; telif hakem kurulu başkan ve üyeleri ile raportörlere ödenecek ücretlerin hesaplanmasında esas alınacak gösterge rakamları belirlenmiştir.

MADDE 34- Kanunun Ek 8 inci maddesi, 96/9/AT sayılı Veri Tabanlarının Yasal Korunmasına İlişkin Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifinin sui generis hakkı düzenleyen 7, 8, 9 ve 10 uncu maddeleri ile 15 inci maddesine uygun şekilde ve daha ayrıntılı olarak yeniden düzenlenerek ilgili Direktifle uyum sağlanması amaçlanmıştır.

MADDE 35- Kanunun Ek 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi Anayasa Mahkemesinin 03/07/2014 tarihli E:2014/62, K:2014/125 sayılı kararıyla iptal edildiğinden sertifika yükümlülüğünün ihlali halinde uygulanacak yaptırıma ilişkin hüküm yeniden düzenlenmiştir. Bu hükümle sertifika alma yükümlülüğüne tabi kılınan yerlerin çoğunluğunun küçük ya da orta ölçekli işletmeler olduğu göz önünde bulundurulduğunda, idari para cezalarının işletme büyüklüğü esas alınarak belirlenmesi amaçlanmıştır. Cezanın tahakkukundan itibaren on beş gün içinde sertifikanın alınması halinde ise cezanın yarısının tahsil edileceği hüküm altına alınmıştır. İşletme büyüklüklerinin belirlenmesinde, 635 sayılı Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile bu Kararnameye dayanılarak çıkarılan Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Tanımı, Nitelikleri ve Sınıflandırılması Hakkında Yönetmelik hükümleri uygulanacaktır.

MADDE 36- Kanunun mezkur Ek 11 inci maddesinde yer alan; engellilerin kullanımına yönelik istisna taslak Kanunun 38/D maddesi ile yeniden düzenlendiğinden söz konusu hüküm bu madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 37- Kanunun Ek 12 nci maddesinde yapılan değişiklik ile bandrol ve sertifika denetim komisyonlarının oluşumu ve işleyiş esasları düzenlenmiş ve bu komisyonlarda Bakanlık ve genel kolluğun yanı sıra gerek görülmesi halinde Maliye Bakanlığı ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarının personeli ile meslek birlikleri temsilcilerinin de görevlendirilebileceği ve bu komisyonların re'sen denetim yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

Ayrıca, il denetim komisyonlarının teşviki amacıyla üyelere ödenecek ikramiye tutarları ve ikramiye tutarlarının hesaplanmasında esas alınacak kriterler ve ikramiye talebinde sunulması gerekli belgeler yeniden düzenlenmiştir. Bu komisyonların çalışma usul ve esaslarının Bakanlıkça çıkarılacak Yönetmelikle düzenleneceği ayrıca ifade edilmiştir.

MADDE 38- 5846 sayılı Kanun'a eklenen Geçici Madde 9'un birinci fıkrasında, değişikliğin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla imzalanmış bulunan sözleşmelerin geçerliliğinin etkilenmemesi amacıyla düzenleme yapılmıştır. Ayrıca son fıkrada ortak lisanslama birliklerinin bu Kanunun yürürlüğe girdiği takvim yılını takip eden yılın Nisan ayının sonuna kadar kurulacağı öngörüldüğünden, hak kayıplarının önlenmesi amacıyla, bu maddenin yürürlüğe girdiği takvim yılı ve takip eden yıla ilişkin sözleşmelerin, değişiklikten önceki 41 ve 43 üncü maddeler uyarınca yapılacağı hüküm altına alınmıştır. Maddenin ikinci fıkrasında, meslek birlikleri bakımından Kanunun 42/B maddesinde ilk kez düzenlenen yükümlülükler ile 42/C maddesinde getirilen üyelik ve yetkilendirmeye ilişkin hükümlere uygun düzenlemeleri yapabilmeleri için meslek birliklerine süre tanınması amaçlanmıştır. Maddenin üçüncü fıkrasında meslek birlikleri tarafından kurulacak ortak lisanslama birliklerinin oluşumu için süre tanınması amaçlanmıştır.

Kanun'a Geçici Madde 10 eklenerek, 44 üncü maddenin dördüncü fıkrasında düzenlenen imalat ve ithalat kesintisi kapsamında toplanan bedellerin dağıtımı hakkındaki hükümlerin uygulanmasına ilişkin bir düzenleme yapılmıştır. Ayrıca müzik eserlerini ileten yerler bakımından 44 üncü maddede düzenlenen sertifika alma yükümlülüğünün bu Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren altı ay içinde yerine getirilmesi gerektiği ancak gerekli görülmesi durumunda bu sürenin Bakanlık tarafından uzatılabileceği hüküm altına alınmıştır.

5846 sayılı Kanun'a eklenen Geçici Madde 11 ile bu Kanunun yürürlük tarihinde önce el konulan veya muhafaza altına alınan nüsha ve materyallerin imhasına ilişkin düzenleme yapılmıştır. 5846 sayılı Kanun hükümlerine aykırı olarak çoğaltılmış eser nüshaları ve diğer materyallerin, adli emanet depolarında yaşanan yer sıkıntısının giderilmesi amacıyla soruşturma ve kovuşturma aşamalarında imhaya imkân tanıyan düzenleme Kanunun 75 inci maddesine eklenmiştir. Ancak bu Kanunun yürürlük tarihinde önce el konulan ve adli emanet depolarında muhafaza altına alınan eser nüshaları ve materyallerin üç ay içerisinde imha edilmesi sağlanarak adli emanet depolarının yer sorunlarının çözülmesi ve Bakanlığımız veya meslek birliklerince temin edilen ek depoların yarattığı maliyetin ortadan kaldırılması amaçlanmıştır.

MADDE 39-Yapılan düzenlemeyle uygulanması bakımından süreye ihtiyaç duyulan maddelerin yürürlük tarihlerinin ertelenmesi, diğer hükümlerin ise Resmi Gazete'de yayım tarihinde yürürlüğe girmesi amaçlanmıştır.

MADDE 40- Yürütme maddesidir.